

Dijital Kültürde İnternet Deyimlerinin Türkçeye Çevirisi: Mizah, Argo ve Yerelleştirme Üzerine Bir İnceleme

Tamilla Aliyeva¹

APA: Aliyeva, T. (2025). Dijital kültürde internet deyimlerinin Türkçeye çevirisi: Mizah, argo ve yerelleştirme üzerine bir inceleme. *Abant Journal of Translation and Interpreting Studies*, 3(2), 76-100.

Öz

Bilgi çağının hızla gelişen teknolojisi, bireyler arası iletişim biçimlerini dönüştürmekte ve çok katmanlı dijital etkileşim ortamlarını ortaya çıkarmıştır. Sosyal medya platformları, forumlar, bloglar ve kullanıcı yorumları gibi mecralar dilin dinamik yapısını yeniden şekillendirmenin yanında geleneksel dilsel kalıpların ötesine geçerek yeni deyim, argo ve mizahi anlatım biçimlerinin oluşmasına da zemin hazırlar. Bu çalışma, dijital kültürün etkisiyle şekillenen Rusça internet deyimlerinin, argo ve mizahi ifadelerin Türkçeye çevirisi sırasında karşılaşılan kültürel ve dilsel sorunları incelemeyi amaçlar. Kültürlerarası çeviri süreçlerinde ortaya çıkan anlam kaymaları, bağlama duyarlılık ve eşdeğerlik problemleri kuramsal ve uygulamalı düzeyde değerlendirilmektedir. Bu çalışma çağdaş çeviri kuramları (özellikle kültürel çeviri, pragmatik çeviri ve açıklayıcı çeviri modelleri) ile dijital kültür kuramları çerçevesinde yapılandırılmıştır. Araştırmada, Rusça yayın yapan LiveJournal, Banki.ru vd. internet sitelerinden ve forumlardan derlenen İnternet memeleri, kullanıcı yorumları ve argo deyimlerin kültürel taşıyıcılığı, dijital kültürün dil aracılığıyla nasıl aktarıldığını göstermesi bakımından Türkçedeki örnekleriyle karşılaştırılarak ele alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma deseni benimsenmiş; Rusça sosyal medya platformlarından seçilen güncel deyim ve ifadeler, bağlam içinde çözümlenmiştir. Çeviri stratejileri (doğrudan aktarım, kültürel uyarılma, açıklayıcı yorum, eşdeğer bulma) vaka analizleriyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, dijital kültür ürünlerinin çevirisinde standart yaklaşımların yetersiz kaldığını; bunun yerine bağlama duyarlı, çok katmanlı ve kültürel kodları çözebilen stratejilerin geliştirilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, çevirmenin yalnızca dilsel değil, aynı zamanda kültürel okuryazarlık becerilerinin de belirleyici olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma, dijital söylemin çevirisine yönelik kuramsal ve uygulamalı bir zemin sunarak, kültürlerarası iletişim bağlamında dijital ifadenin aktarımı konusunda yeni bakış açıları kazandırmayı; ayrıca dijital çağın çeviri çalışmalarında göz önünde bulundurulması gereken sosyo-pragmatik dinamikleri analiz ederek alana kuramsal ve yöntemsel katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Dijital kültür, internet deyimleri, Rusça argo, kültürel çeviri, pragmatik yorum, çeviri stratejileri

Translation of Internet Idioms into Turkish in Digital Culture: An Analysis of Humor, Slang, and Localization

Abstract

The rapidly advancing technology of the information age has transformed interpersonal communication patterns and given rise to complex, multilayered digital interaction environments. Platforms such as social media, forums, blogs, and user comments not only reshape the dynamic nature of language but also transcend traditional linguistic patterns, fostering the emergence of new idiomatic, slang, and humorous expressions. This study examines the cultural and linguistic challenges encountered during the translation of Russian internet idioms, slang, and humorous expressions into Turkish, shaped by the influence of digital culture. Meaning shifts, context sensitivity, and equivalence issues arising in intercultural translation processes are analyzed from both theoretical and practical perspectives. The research is framed within contemporary translation theories—particularly cultural translation, pragmatic translation, and explicatory models—alongside theories of digital culture. Internet memes, user comments, and slang idioms collected from Russian-language websites and forums such as LiveJournal and Banki.ru are analyzed in comparison with their Turkish counterparts, highlighting the cultural transmission of digital culture through language. Employing a qualitative research design, current idioms and expressions from Russian social media platforms are contextually examined. Translation strategies—including literal transfer, cultural adaptation, explicatory commentary, and equivalence seeking—are evaluated through case studies and comparative analyses. The findings reveal that conventional approaches prove insufficient for translating digital cultural products, emphasizing the necessity of context-aware, multilayered strategies capable of decoding cultural codes. Furthermore, the study concludes that the translator's cultural literacy skills, in addition to linguistic competence, play a decisive role. This research offers both theoretical and practical foundations for translating digital discourse, aiming to provide new perspectives on transferring digital expressions in intercultural communication. It further contributes to the field by analyzing the socio-pragmatic dynamics that should be considered in translation studies in the digital era.

Keywords: Digital culture, internet idioms, Russian slang, cultural translation, pragmatic interpretation, translation strategies

Araştırma Makalesi (Research Article)

Sisteme yüklenme tarihi (Submitted on): 01.07.2025

Kabul tarihi (Accepted for publication on): 23.08.2025

¹ Dr. Öğr. Üyesi (Doç.), Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, Rus Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, (İzmir, Türkiye), e-mail: tamilla.aliyeva@deu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5420-3714>

Giriş

Bilgi çağının sunduğu teknolojik gelişmeler, toplumsal yaşamı ve iletişim biçimlerini derinden dönüştürmüş; dijital platformlar, bireyler arası etkileşimin temel zeminlerinden biri hâline gelmiştir (Castells, 2009, s. 45-46). Bu dönüşüm, yalnızca bilginin üretimini ve paylaşımını değil, aynı zamanda dilin kullanım biçimlerini de önemli ölçüde etkilemektedir. Özellikle sosyal medya, bloglar, forumlar ve çevrimiçi yorum alanları gibi mecralarda gelişen dijital söylem, geleneksel dil normlarını aşarak, kendine özgü argo, mizahi ifade biçimleri ve yeni deyim kalıpları üretmiştir (Crystal, 2011, s. 12).

Dijital kültür kavramı, yalnızca akıllı telefonlar veya “akıllı” ev aletlerini kullanabilme becerisiyle sınırlı kalmayıp bunun ötesine geçerek; modern bilgi teknolojilerinin işlevselliğini derinlemesine kavramayı ve bu bilgileri hem profesyonel hem de gündelik yaşamda etkin şekilde uygulamayı içermektedir. Veri tabanlarıyla çalışma, makine öğrenimi, bilgisayar modellemesi, istatistiksel analiz ve grafik düzenleme gibi karmaşık beceriler, dijital kültürün temel unsurları olarak öne çıkmaktadır. Dijital kültüre sahip bir uzman, alanında doğrudan bir IT eğitimi almış olmasa dahi, modern bilgi teknolojilerinin sunduğu araçları verimli şekilde kullanabilmekte; aynı zamanda dijital etik ilkelerine uyarak, dijital ortamda iletişimi doğru biçimde kurmakta, kamuya açık ve özel bilgileri ayırt edebilmekte, bilgi güvenliğini sağlayabilmekte ve veriyle ilgili yasal düzenlemelere hâkim olabilmektedir. Bu sayede birey, bilgi toplumunda kendisini doğru biçimde konumlandırmakta ve dijital iletişim alanındaki sınırları gözetebilmektedir.

Dijital kültür bilgisi, nesnelerin interneti, blokzincir, dağıtık ağlar, otomasyon ve robotik ekonomi gibi teknolojilerle birlikte yaşamın her alanına nüfuz etmekte; büyük veri analizi ise sosyal hizmetlerin geliştirilmesi ile üretim ve yönetim süreçlerinin iyileştirilmesi açısından vazgeçilmez bir araç hâline gelmektedir. Bu nedenle yalnızca teknik alanlardaki değil, beşerî bilimlerin alanındaki profesyonellerin de dijital araçları etkin biçimde kullanması beklenmektedir. Dijital iletişimde yer alan internet deyimleri, memler, argo ve mizahi ifadeler, dijital kültürün çok katmanlı, bağlama duyarlı ve hızla değişen dil yapısının bir parçasını oluşturmaktadır. Özellikle genç kuşaklar arasında bu dilsel öğeler, kimlik, aidiyet ve mizahın ifadesinde önemli bir rol oynamaktadır (Shifman, 2014, s. 25). Rusça dijital ortamda ortaya çıkan bu tür ifadeler, yerel kültürel bağlamlarla sıkı ilişkilidir ve çoğu zaman doğrudan çeviri yoluyla anlamlarını yitirmektedir. Dolayısıyla bu dilsel öğelerin Türkçeye aktarımı; sözcük düzeyinin ötesinde, kültürel, pragmatik ve sosyo-semantic boyutlarda titiz analitik ve stratejik uyarlamalar gerektiren karmaşık bir süreçtir (Baker, 2018, s. 127).

Özellikle sosyal medya ve çevrimiçi forumlar, bireylere hem anonim kalma hem de kolektif kimliklerini ifade etme olanağı sunarak, geleneksel dil normlarını bilinçli biçimde esneten yeni bir ifade özgürlüğü alanı yaratmıştır. “Runet” ve Türk dijital alanları, ulusal kültürel kodların da yansıdığı, doğrusal olmayan, yoğun ve kompakt söylem örüntüleri barındıran birer dijital anlatı sahasına dönüşmüştür. Bununla birlikte, bu yeni söylemin resmî bağlamlarda yarattığı anlam kaymaları ve norm ihlalleri, edebî dillerin yapısal bütünlüğü açısından dikkate alınması gereken önemli bir tartışma alanı oluşturmaktadır. İnternet dilinde kullanılan bazı kısaltmalar yalnızca teknik işlevler taşımamakta; aynı zamanda gündelik konuşma dilinden beslenerek, bireylerin duygusal tepkilerini ve değerlendirmelerini yansıtan çok katmanlı bir söylem aracına dönüşmektedir.

Türkçe ve Rusça dijital iletişim ortamları, normatif dil yapılarını aşan; anlık, mizahi ve zaman zaman argo içerikli söylem biçimlerinin ortaya çıkışını tetiklemekte olup, bu olgu dijital kültürün küresel dinamikleri ile dilsel-kültürel özgüllüklerin karmaşık bir etkileşim içerisinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu etkileşim, çeviri ve kültürlerarası aktarım süreçlerinde bağlamsal ve pragmatik analizin vazgeçilmez rolünü gündeme getirmektedir. Bu bağlamda dijital kültüre hâkim çevirmen profillerinden yalnızca dilsel kodların deşifre edilmesi değil; aynı zamanda çevrimiçi ekosistemin sosyo-kültürel referanslarının da doğru biçimde analiz edilerek, anlamsal ve üslupsal bütünlüğün hedef dile etkili biçimde aktarılması beklenmektedir.

Bu kapsamda, dijital çağda özellikle gençlik argosu ve bilgisayar temelli dijital jargon, geçici dilsel eğilimler olmaktan çıkarak yazılı ve sözlü dil arasındaki sınırları bulanıklaştıran ve dilin yapısal dönüşüm süreçlerine yön veren çok katmanlı söylem biçimlerine evrilmiştir. Bu dönüşüm, dijital iletişim ortamlarında kültürel referanslarla örülü, bağlam temelli, mizahi ve argo öğelerle zenginleşmiş yeni bir ifade tarzının oluşumuna zemin hazırlamıştır. Türkçe ve Rusça dijital söylem alanlarında gözlemlenen bu tür dilsel yenilikler, yalnızca iletişim pratiklerini dönüştürmekle kalmamakta, aynı zamanda çeviri süreçlerini de derinden etkilemektedir. Bu bağlamda çalışma, dijital söylemin çeviri stratejileri üzerindeki etkisini irdeleyerek çağdaş çeviri kuramına yönelik yeni epistemolojik açılımlar sunmayı amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda çalışma, Rusça dijital kültür bağlamında ortaya çıkan deyimlerin Türkçeye aktarım süreçlerinde karşılaşılan çeviri sorunlarını ve kullanılan stratejileri ayrıntılı biçimde analiz etmektedir. Çalışma, üç temel bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde dijital söylemin kuramsal çerçevesi ile internet argosu, mizah ve yerelleştirme arasındaki ilişkiler ele alınmakta; ikinci bölümde Rusça dijital deyimlerin seçimi, sınıflandırılması ve Türkçeye aktarımında izlenen yöntemler sunulmaktadır. Son bölümde ise farklı çeviri stratejilerinin etkinliği, anlam ve işlev aktarımı bağlamında değerlendirilmektedir. Böylece dijital kültürün dinamik yapısına uygun, anlam ve bağlam açısından tutarlı çeviri örnekleri ortaya konmakta; dijital iletişim dili ile çeviri kuramları arasındaki güncel etkileşimi kavramaya yönelik somut katkılar sunulmaktadır.

1. Dijital Kültürde Dilin Dönüşümü: Rusça ve Türkçede İnternet Dili

Dijital teknolojiler, dilsel pratikler de dâhil olmak üzere sosyokültürel alanlarda radikal dönüşümlere yol açmaktadır. İnternet, mobil iletişim ve sosyal medya platformları, iletişim biçimlerini yeniden şekillendirerek dil kullanımını doğrudan etkilemekte ve öğrenme süreçlerini dönüştürmektedir. Bu bağlamda, Rusça özelinde yaşanan dilsel değişimlerin sistematik incelenmesi, ortaya çıkan sorunları tanımlamak ve çözüm önerileri geliştirmek açısından kritik önem taşımaktadır.

Küresel ağın yaygınlaşmasıyla birlikte internet söylemi, araştırmacıların ilgi odağı hâline gelmiştir. Bu özgün iletişim ortamı, sözlü davranış kalıplarını ve dile has nitelikleri bütünleştiren dinamik bir yapı sergiler. Yazılı ve sözlü kodların iç içe geçmesi, anlıklık ile planlılığın bir arada bulunması, anonimlik ile samimiyet arasındaki gerilim, bu söylemin ayırt edici özelliklerini oluşturmaktadır.

1990'ların başında ivme kazanan çevrimiçi iletişim, dilsel davranışta önceki dönemlerle kıyaslanamayacak ölçüde bir serbestleşmeyi beraberinde getirmiştir. Bu süreçte hem Rus hem de Türk dil alanlarında gözlemlenen demokratikleşme eğilimleri, argo, konuşma dili ve müstehcen unsurların kamusal söylemdeki görünürlüğünü artırmış; bu durum özellikle internet ortamında belirginleşerek söylemsel çeşitliliği beslemiştir.

Dijital ortamda resmiyet sınırlarının bulanıklaşması, dil kullanıcılarına geniş bir ifade özgürlüğü alanı sunarken; çevrimiçi tartışma forumları gibi mecralarda dil normlarının bilinçli biçimde ihlali, internet söyleminin ayırt edici özelliklerinden biri hâline gelmiştir. Bu durum, araştırmacıları dijital söylemin statüsünü ve işlevini yeniden düşünmeye yöneltmiştir. Rus dili bağlamında özellikle şu sorular gündeme gelmektedir: Çevrimiçi iletişim, Rusça dil sistemi içinde nasıl bir konuma sahiptir? Bu iletişim biçimi, özgün bir işlevsel söylem türü olarak değerlendirilebilir mi? Ayrıca, internet söyleminin edebî dil ve konuşma dili üzerindeki etkileri nelerdir? (İvanov, 2000, s. 10).

Bu bağlamda, dijital dilin Türkçeye aktarımında yalnızca sözlük düzeyinde değil, işlevsel ve söylemsel düzeyde de anlamlandırma süreci önem kazanmaktadır. Bergelson'un da ifade ettiği üzere, sanal iletişim, yazılı ve sözlü dil biçimleri arasında bir ara düzlem oluşturarak; alt dil ya da geçici varyant olmanın ötesine geçen, çok katmanlı ve çok türlü bir yapısal sistem olarak ele alınmalıdır. İnternet dili, bu yönüyle yalnızca iletişim pratiğini değil, dilin evrimine ilişkin temel yaklaşımları da yeniden tanımlamaya zorlamaktadır (Bergelson, 2002, s. 3). İnternet söyleminin kendine has yapısını kavrayabilmek için en yaygın tezahürlerinin sistematik analizi elzemdir. Bu bağlamda, abreviyasyonlar (kısaltmalar) önemli bir inceleme nesnesi

oluşturmaktadır. Her ne kadar bu unsur literatürde genellikle temel belirleyiciler arasında anılmasa da işlevsel çeşitliliği ve yaygınlığı dikkate değerdir. Modern dijital forumlarda sıklıkla karşılaşılan kısaltmalar, bağlamsal ihtiyaçlara göre çoklu işlevler üstlenmektedir. Bu yapıların sıklığı, tür dağılımı ve pragmatik işlevleri, dijital iletişimin yapısal dinamiklerini anlamada anahtar rol oynar. Forumlar, sohbet odaları ve bloglarla birlikte, dijital ekosistemde gelişen özgün iletişim biçimlerini temsil eder ve bu mecralarda ortaya çıkan söylem, yazılı-sözlü dil hibridizasyonunun tipik örneklerini sunar.

Kısaltmalar yalnızca zamansal ve mekânsal ekonomiyi sağlamakla kalmaz; aynı zamanda topluluk içi aidiyet inşası, kimlik performansı ve mizahi söylem üretiminde araçsal rol oynar. Dijital iletişim artık modern yaşamın ayrılmaz bileşenidir. Rusça konuşan kullanıcılar VKontakte gibi platformlarda yoğun şekilde temsil edilmekte ve bu durum dilin dijital ortamdaki hem sürekliliğine hem de evrimine katkı sağlamaktadır. Küreselleşme süreci, özellikle İngilizce kaynaklı olmak üzere çok dilli sözcük alışverişini hızlandırmış; bilim, teknoloji ve popüler kültür alanlarında dilsel etkileşimi kaçınılmaz kılmıştır. Bu süreçte Türkçenin Rusça üzerindeki etkisi de giderek belirginleşmektedir.

Rusça dijital söylem, bu çok katmanlı etkileşime dinamik bir uyum sergilemektedir. Kullanıcılar arasında yaygınlaşan kısaltmalar, emojiler ve internet memeleri, dilsel repertuarı zenginleştirirken bağlamsal yorum gereksinimini de artırmaktadır. Paralel bir gelişim Türkçe dijital alanda da gözlemlenmekte; Twitter, Instagram gibi platformlarda üretilen özgün kısaltmalar ("mrb", "slm", "tmm"), emojiler ve memeler, Türkçenin dijital dönüşümünü yansıtmaktadır. Bu koşut evrim, her iki dilin de dijital çağın iletişim gereksinimlerine gösterdiği esneklik kapasitesine işaret etmektedir. Ancak dijital ortamda gayriresmî dil, argo ve konuşma dili unsurlarının yaygınlaşması, iletişimsel verimlilik sağlarken edebî dil düzeyinde çeşitli zorlukları da beraberinde getirebilmektedir. Resmî bağlamlarda anlam kaybı veya çarpıtılması gibi sorunlar (Lukyanova, 2023, s.198), özellikle Türkçe gibi köklü yazılı geleneği ve standartlaşmış normları olan dillerde gerilimlere yol açmaktadır.

Sosyal medyanın geleneksel iletişim kalıplarından farklılaşan kısa, anlık ve interaktif yapısı, Türkçe ve Rusçada benzer dilsel stratejilerin ortaya çıkışını tetiklemiştir. Aşağıdaki tablo, iki dilde dijital iletişimin karakteristik unsurları olan kısaltma ve etiket (hashtag) örneklerini karşılaştırmalı olarak sunmaktadır:

Tablo 1'de sunulan karşılaştırmalı veriler, Türkçe ve Rusça dijital söylemlerdeki kısaltma (abreviyasyon) ve etiket (#) olgularının, kültürlerarası iletişimde yapısal ve pragmatik düzeyde kayda değer paralellikler sergilediğini kanıtlamaktadır. Bu dilsel stratejiler, dijital dönüşümün morfosentaktik yapıları dönüştürücü etkisinin ve sosyal medya ekofillerinde evrilen paralinguistik ifade repertuarlarının somut göstergeleridir.

Tablo 1: Kısaltma Örnekleri-1

Türkçe	Rusça
TŞK (teşekkürler)	СПС (спасибо)(spasibo)
SLM (selam)	ПРВ (привет) (privet)
KB (kusura bakma)	ИЗВ (извини) (izvini)
TMM" (tamam)	ОК veya "ПНХ" (понял)(ponyal)
#GeçmişeYolculuk	#ПутешествиевПрошлое (puteşestviye v proşloye)
#GününKıyafeti	#НарядДня (Naryad dnya)

Dijital söylemin yapısal özüne ilişkin yaygın akademik mutabakat, yazılı ve sözlü iletişim biçimlerinin diyalojik hibridizasyonu üzerinde odaklanır. Bu hibrit formasyon, dijital etkileşimin normatif sınırlardan özerk karakterinin doğal bir sonucu olarak grafiksel sözlüleştirme (graphical oralization) sürecini ortaya çıkarır. Bu süreç kapsamında sözcükler, standart yazım kurallarından stratejik sapmalarla — esasen fonolojik temsil prensibi temelinde — kodlanır ve böylece metinsel düzleme sözlü iletişimin dinamik performansı ve konuşma içreği (orality) aktarılır. Rusça dijital söylemde bu olgunun tipik tezahürleri şu biçimlerde gözlemlenebilir:

Tablo 2: Kısaltma Örnekleri-2

Morfolojik Form	Anlamsal İçerik	Türkçe Karşılık	Pragmatik İşlev
Здрасте (Zdraste)	Selamlama	slm, nbr	Sosyal bağ tesis etme
Ниче (Niçe)	Sorunsuzluk bildirimi	bisi yok, boşver	Kayıtsızlık/kaygısızlık sunumu
щә/щәс (şa/şas)	Anlık zaman vurgusu	şuan, haşha	Aciliyet ve spontanite aktarımı
Ваще (Vaşe)	Doğrulama/pekiştirme	vaalla, harbi	Duygusal inandırıcılık artırma
Бум (Bum)	Gelecek zaman kestirimi	olcaz, gidcez	Kolektif eylem öngörüsü
Ланна (Lanna)	Kabul/onay	oki, tmm	Diyalojik uzlaşma sağlama
Собсно (Sobsno)	Aslında/zaten	asln, ztn	Argümantatif vurgulama
Хочицца (Hoçitsa)	Arzulama (deregüle)	istiyom, yapıym	Deregüle benlik ifşası

Bu grafiksel deformasyon örnekleri, Türkçe dijital söylemde de paralel yaygınlık göstermekte; özellikle genç demografikte konuşma dilinin grafemik aktarımı, sosyal aidiyet inşası, temporal verimlilik ve duygusal samimiyet gibi iletişimsel gereksinimlerden kaynaklanmaktadır. Her iki dildeki bu dönüşüm, sadece morfosentaktik düzeyi değil, aynı zamanda kültürel söylem matrislerini de yeniden şekillendirerek özerk dijital iletişim ekollerinin kristalizasyonunu sağlamaktadır. Gözlemlenen dilsel fenomenler, Runet (Rus dijital ekosistemi) üzerinden Rus kolektif bilincinin karakteristik izlerini taşır: Duygusal taşkınlık, irrasyonalliteye meyil, fatalist kabullenme ve etik söylem odaklılık bu izlerin belirgin tezahürleridir. Paralel olarak Türk dijital kimliği, duygusal yakınlık arayışı ("canım", "aşkım"), abartılı hitaplar, kolektivite vurgusu ("hepimiz", "milletçe") ve ironik mizah sentezi gibi Türk sosyokültürel kodlarını söyleme yansıtır.

Bu karşılaştırmalı analiz, dijital söylemin küresel-yerel diyalektiği içinde şekillendiğini; her iki toplumun kolektif zihniyet haritalarını dilsel stratejiler aracılığıyla kodladığını ortaya koymaktadır. Runet ve Türk dijital evreni, yazılı-sözlü modalite hibridizasyonu, paraverbal göstergelerin (emoji, meme) entegrasyonu ve doğrusal olmayan metinsellik ile karakterize olan ortak iletişim ekosistemlerine dönüşmüştür. Bu ekosistemler, teknolojik gelişmelerle evrilen çağdaş iletişim ihtiyaçlarına yanıt verirken kullanıcılara anonim kamusal alanı sunmakta; bu alanda oyunsu performativite ve doğaçlama anlatım temel kimlik inşa mekanizmaları olarak işlev görmektedir. Nihayetinde, dijital söylem geleneksel sözel iletişimden farklılaşan dinamik yapısı, semantik yoğunluğu ve söylemsel kompaktlığı ile çağdaş iletişim çalışmalarında ayrıcalıklı bir inceleme nesnesi oluşturmaktadır.

1.1. İnternet diline özgü ve bilgisayar jargonuna ait kısaltmalar

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesi, sadece bireylerin günlük yaşam pratiklerini değil, aynı zamanda dilin yapısal ve işlevsel boyutlarını da doğrudan etkilemiştir. Bu süreçte dijitalleşmenin etkisiyle, bilgisayar teknolojilerine özgü çok sayıda teknik terim ile birlikte, gündelik dilin sınırlarını aşan ve kullanıcılar arasında hızla yaygınlaşan argo kökenli sözcükler de dil repertuarına dâhil olmuştur. Söz konusu terimler, çoğu zaman "bilgisayar jargonu" ya da "dijital sleng" olarak tanımlansa da, bu dilsel birimlerin sahip olduğu biçimsel, anlamsal ve işlevsel çeşitlilik, onları geleneksel jargon tanımının ötesine taşımaktadır.

Bu bağlamda, dijital sleng; belirli sosyal gruplara özgü, ortak deneyim ve bağlam temelinde şekillenen, mevcut kelimelere yeni anlamlar yükleyen ya da tamamen yeni birimlerden oluşan dinamik bir alt dil düzlemi olarak değerlendirilmelidir. Özellikle gençlik kültürü, çevrimiçi topluluklar ve oyun dünyası gibi dijital etkileşim alanlarında ortaya çıkan bu yapı, hem sözlü hem yazılı dil sınırlarını bulanıklaştırmakta hem de dilsel yeniliklerin taşıyıcısı olarak işlev görmektedir. İnternet diline özgü geliştirilen ifadeler genellikle teknik terimler ya da çevrimiçi platformlara özgü dilsel yapılar olup, belirli bir dijital bağlamda uzmanlaşmış bir anlama sahiptir:

Tablo 3: Dijital Forum ve Sosyal Medya Tabanlı Türkçe-Rusça İletişim Terimleri ve Kısaltmalar Tablosu

Rusça	Türkçe
PM(Private Message)	Forum katılımcısının kişisel mesaj kutusu
ЛС, личка (личка) (личное сообщение) (LS)	PM'nin Rusça karşılığı; "özel mesaj"
Инет (İnet)	"İnternet" kelimesinin kısaltması
Рег (Rega)	"Kayıt (регистрация)" kelimesinin argo biçimi; örn. "pery atmak"
Статы (statı)	"İstatistikler" in kısa hâli
модер (модеры) (moder)	"Moderatör(ler)" için kullanılan kısaltma
Инфа (infa) "информация"	"Bilgi" anlamındaki "informasiya" kelimesinin argo biçimi

Bu terimlerin büyük bölümü, dijital kültüre özgü iletişim bağlamlarında ortaya çıkan, uzmanlaşmış ve çoğunlukla terimsel nitelik taşıyan ifadelerdir. Çevrimiçi topluluklarda bu tür yapılar yalnızca dilsel ekonomi sağlayan kısaltmalar olarak değil, aynı zamanda kullanıcıların kimliklerini, sosyal rollerini ve etkileşim dinamiklerini şekillendiren göstergeler olarak da işlev görmektedir. Bu nedenle, dijital kısaltmalar yalnızca teknik değil, aynı zamanda sosyo-pragmatik boyutlarıyla da ele alınmalı; çeviri sürecinde bağlam bilgisi ve kültürel arka plan dikkatle değerlendirilmelidir.

Dijital söylemin bu çok katmanlı yapısı, yalnızca bireysel iletişimde değil, aynı zamanda geniş çevrimiçi etkileşim ağlarında da kültürel anlam taşıyıcıları üretmektedir. Bu doğrultuda, kısaltmaların ve jargonların oluşum biçimlerini kavramak, dijital iletişim dilini doğru çözümleyebilmenin temel koşullarından biridir.

Aşağıda sunulan Tablo 4, Türkçe ve Rusça dijital söylemde bilgisayar jargonu kapsamında kullanılan ifadelerin oluşum mekanizmalarını karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktadır.

Tablo 4: Bilgisayar Jargonu Oluşum Mekanizmalarının Karşılaştırması

Kategori	Rusça Örnekler	Türkçe Karşılıkları	Oluşum Prensibi
Doğrudan Transkripsiyon	баг (bug)	Bug (program hatası)	İngilizce terimin fonetik aktarımı
	фича (feature)	feature/fıçır yazılıma ait işlev / ek özellik	
plug-in	Плагин (plugin)	yazılıma eklenen eklenti	
fix	Фикс (fiks)	hata düzeltmesi	
Fonetik Adaptasyon	батон (button)	buton (her tür düğme)	Telafluza dayalı yerelleştirme
	топик (topic)	topik (konu, başlık)	
Anlamsal Kayma	винт (vint – HDD)	Sabit disk – çark, bilgisayarın sabit diski (hard disk) (HDD için argo)	Mevcut sözcüğe yeni anlam yükleme
	лист (list – liste)	liste (herhangi bir liste)	
Kısaltmalar	комп (компьютер)	komp (bilgisayar)	Heceleme/ses düşmesi
	прога (программа)	pro (program)	

Tablo 5: Ortak Dijital Terimlerin İşlevsel Karşılaştırması

Terim	Rusça	Türkçe	İşlev	Köken
Avatar	аватар	avatar	Kullanıcı kimlik temsili	Sanskrit → İng
Lag	лаг	lag	Gecikme fenomeni	İngilizce
Troll	троль	trol	Provokatif davranış	İskandinav mit.
Ban	бан	ban	Dijital kısıtlama	İngilizce
Update	апдейт	güncelleme	Yazılım modernizasyonu	İng. / Türkçe
Nickname	ник	nick	Kimlik maskesi	İngilizce

Tablo 6: Kültürel Adaptasyon Farklılıkları

Fenomen	Rusça Özgünlük	Türkçe Özgünlük	Dilsel Mekanizma
Sanal Etkileşim	Залить (dosya yükleme)	Upload etmek	Fiilde Slav kökü vs İngilizce alıntı
Ölçü Birimleri	Метр (megabayt)	Meg	Metrik sistem referansı
Duygu İfadesi	Лол (LOL) Очень смешно / умираю со смеху	lol/cık (çok güldüm / Kahkahalar)	Transkripsiyon vs ses yansıması
CU (See You)	Увидимся / До свидания	Görüşürüz	
IMHO (In My Humble Opinion)	Имхо – По моему скромному мнению	Bana göre / Naçizane fikrim	
Donanım	Видюха (ekran kartı)	Ekran kartı	Argo vs standart terim
Web Gezinti	Гуглить (Google'da arama)	Google'dan bakmak	Fiilleştirme
GL (Good Luck)	Удачи	İyi şanslar	

Dijital söylemde sıkça karşılaşılan sleng kökenli kısaltmalar, çoğu zaman heceleri benzer seslere sahip rakamlarla ikame ederek harf–rakam kombinasyonları şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu tür yapılar, hem İngilizce kökenli iletişimde hem de küresel internet dilinde yaygın bir kullanım alanına sahiptir.

Tablo 7: Kültürel Adaptasyon Farklılıkları - Harf–Rakam Karışımı Kısaltmaların Kullanımı: Rusça ve Türkçe Karşılaştırması

Kısaltma	İngilizce Anlamı	Rusça Karşılığı	Türkçe Karşılığı
4GET	Forget	Забудь	Unut
ME2	Me too	Я тоже	Ben de
10X	Thanks	Спасибо	Teşekkürler / Sağ ol

Bu tür yaratıcı biçimler, ses benzerliğine dayalı yazımın dijital kültürde ne denli işlevsel bir stratejiye dönüştüğünü açık biçimde ortaya koymaktadır. Özellikle İngilizce kökenli harf–rakam karışımı kısaltmalar, dijital iletişimin hız, ekonomi ve pratiklik ilkelerine dayanan doğasını yansıtan evrensel biçimsel mekanizmalar arasında yer almaktadır. Ancak bu tür yapıların Rusçadaki karşılıkları, çoğunlukla doğrudan İngilizceden alıntılanmış biçimde kullanılırken yerel üretim açısından oldukça sınırlıdır. Buna karşılık Türkçede, “slm” (selam), “mrb” (merhaba), “kib” (kendine iyi bak) gibi kısaltmalar, ses–harf uyumu temelinde geliştirilen ve genç kullanıcılar arasında yaygınlaşan örnekler olarak öne çıkmaktadır.

Bu doğrultuda, harf–rakam temelli kısaltmalar her ne kadar dijital iletişimin küresel yönünü yansıtsa da söz konusu yapıların yerel dillere entegrasyonu; fonetik yapı, kültürel normlar ve dijitalleşmenin toplumsal yayılım süreci gibi etkenlerle şekillenmektedir. Gençlik kültürünün etkisiyle dijital söylem içinde hızla yayılan bu tür yapılar, çağdaş dil kullanımının dönüşümüne işaret etmekte ve özellikle çeviri ile dil politikaları açısından yeni değerlendirme alanları ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda, aşağıda yer alan tablo, hem gençlik hem de bilgisayar temelli dijital sleng alanında, Türkçe ve Rusça karşılıklarıyla birlikte en sık kullanılan bazı terimlerin karşılaştırmalı sunumunu içermekte ve dijital söylemin temel söz varlığına dair temsili bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

Tablo 8: Türkçe ve Rusçada Gençlik ve Bilgisayar Temelli Dijital Sleng Terimlerinin Karşılaştırmalı Dağılımı

Rusça Terim	Türkçe Karşılığı	Akademik Tanım ve Açıklama
Айпишник (Айпишник)	IP adresi	İnternette ağ içindeki her cihazı benzersiz şekilde tanımlayan sayısal protokol adresi. Dijital iletişimde temel kimlik bilgisi olarak kullanılır.
Бэкапить (Bekapit)	Yedekleme (backup alma)	Veri kaybını önlemek amacıyla dijital içeriğin kopyalanması işlemi. Dijital güvenlik ve veri yönetiminin temel unsurlarındandır.
Бродилка (Brodilka)	Macera veya aksiyon oyunu	Genellikle hikâye tabanlı, keşif ve görev çözme odaklı bilgisayar oyunları

		türü. Kullanıcı deneyiminde etkileşim ve problem çözme becerilerini destekler.
Видюха (Vidyuha)	Ekran kartı	Bilgisayarda grafik işlemlerini gerçekleştiren ve görsel verilerin işlenmesini sağlayan donanım birimi. Görüntü kalitesinde belirleyici role sahiptir.
Винда	Windows İşletim Sistemi	Microsoft tarafından geliştirilen, kişisel bilgisayarlarda yaygın kullanılan işletim sistemi için halk arasında kullanılan kısaltma.
Дрова	Sürücüler (driverlar)	Donanım bileşenlerinin işletim sistemi ile iletişim kurmasını sağlayan yazılımlar. Sistem performansı ve donanım uyumu için kritik öneme sahiptir.

1.2. Dijital söylemde değerlendirici kısaltmalar ve sosyo-pragmatik işlevleri

Dijital iletişimin gelişimiyle birlikte, kısaltmalar yalnızca teknik terimleri ifade eden araçlar olmaktan çıkarak, çevrim içi etkileşimde söylemsel birer unsur olarak işlev görmeye başlamıştır. Özellikle forumlar, sohbet (chat) platformları, bloglar ve çevrim içi günlükler gibi yazılı ve sözlü dilin iç içe geçtiği, gayriresmî ve tartışmaya dayalı dijital türlerde kısaltmalar, belirgin bir rol üstlenmektedir. Bu tür söylem alanları, doğallık, kendiliğindenlik ve etkileşime açıklık gibi özellikleriyle, konuşma dilinin pragmatik boyutlarını dijital ortama taşır.

İnternet yalnızca teknik bilgi aktarımının yapıldığı bir alan değildir; aynı zamanda sosyal ilişkilerin kurulduğu, duygusal tepkilerin dışavurulduğu ve öznel tutumların paylaşıldığı çok katmanlı bir söylem alanıdır. Bu bağlamda, kısaltmalar da çoğu zaman yalnızca fonksiyonel anlamlar taşımaz; kullanıcıların duygusal tavırlarını, alaycı yaklaşımlarını ya da topluluk içi aidiyetlerini dışa vuran söylemsel göstergelere dönüşür. Özellikle genç kullanıcılar arasında yaygın olarak kullanılan bu tür yapılar, dijital kültürün sosyo-pragmatik boyutlarının anlaşılması açısından önemli veri kaynaklarıdır.

Rusça forum söyleminde gözlemlenen yapısal ve işlevsel eğilimler, Türkçe dijital platformlarda da benzer biçimde ortaya çıkmaktadır. Her iki dilde de forumlar, kullanıcıların ortak ilgi alanları çerçevesinde bir araya geldiği, hem gündelik hem de yarı-akademik veya teknik içerikli bilgi alışverişlerinin sürdüğü çok sesli ortamlardır. Bununla birlikte, kısaltma biçimlerinin formel çeşitliliği ve söylemsel işlevleri, her dilin yapısal özellikleri ve dijitalleşme sürecine verdiği tarihsel tepki doğrultusunda farklılık göstermektedir.

Özellikle Rusça forum dilinde, argo ya da yarı-argo karakter taşıyan kısaltmalar ve fonetik sadeleştirme eğilimleri, grup içi iletişimi hızlandıran ve topluluk kimliğini pekiştiren işlevsel araçlara dönüşmektedir. Türkçede ise benzer nitelikteki yapılar genellikle İngilizce kökenli terimlerin yerelleşmesi yoluyla dile girmekte ve "pm", "nick", "mod" gibi kısa biçimlerle gündelik kullanımda yer bulmaktadır. İnternet forumlarında kullanılan dil; teknik kısaltmalar, deyimsele ifadeler ve yer yer argo nitelikli söylem birimlerinin dinamik etkileşimiyle şekillenen, çok katmanlı bir iletişim yapısı sunar. Bu yapı hem Türkçe hem de Rusça dijital söylemde kültürel kimliklerin ve sosyal ilişkilerin biçimlenmesinde önemli bir rol oynar.

Aşağıda sunulan Tablo 9, Türkçe ve Rusça dijital söylemde yer alan bazı değerlendirici ve argo içerikli kısaltmaları karşılaştırmalı biçimde sunmakta; bu yapıların söylemsel işlevlerine ilişkin açıklamalar içermektedir.

Örnekler şu şekildedir:

Tablo 9: Kısaltmaların Söylemsel İşlev Tablosu (Argo)

хз где (hz gde):	Kaba ve belirsiz bir ifade, “nerede olduğunu bilmiyorum” anlamında.
Подъа (padla)	Aşağılayıcı, argo ifade.
тв.. мать (tvoyu mat)	Müstehcen ve hakaret içeren bir tabir.
ПНД (PND: Psikonörolojik Dispanser)	Ruhsal hastalık merkezi anlamına gelir ve olumsuz, alaycı bir şekilde bir kişinin zihinsel durumunu sorgulamak için kullanılır. Örneğin: “İlkbahar geldi, PND müdahimleri arasında alevlenme var!”
ФГМ (FGM: Beyin Fimozu)	Gerçek olmayan, alaycı bir hastalık terimi olup, kişinin düşünce yetersizliği ya da saçmalığını vurgulamak için kullanılır.
УГ (UG, Sıkıcı Bok)	Olumsuz değerlendirme anlamında, yavanlık, çekicilikten uzaklık ve beceriksizliği ifade eder. Örneğin: “Meğer Rus jimnastiği düşündüğüm kadar UG değilmiş.”
Кста (kstati)	“Bu arada” anlamında yaygın kullanılan bir kısaltmadır.

Diğer konuşma alanlarına özgü kısaltmalar-konuşma ve halk diline ait kısaltmalar:

Tablo 10: Konuşma ve Halk Diline Ait Kısaltma Tablosu

Дисер (diser)	dissersiya (tez, doktora tezi)
Магаз (magaz)	magazin (mağaza)
инет-магазин (inet-magaz)	internet magazin (internet mağazası)
Экзоты (ekzoti)	ekzotik bitkiler (egzotik bitkiler)
Турки Turki	Türkler
щас, счас (Şas, şças)	şimdiki zaman için konuşma dilinde “şimdi”

Bu kısaltmalar, internet dilinde yaygın olarak kullanılan terimlerden farklı olarak daha çok günlük konuşma ve halk arasında kullanılan kısaltmalardır. Bu çeşitlilik, dilin çok katmanlı yapısını ve farklı iletişim alanlarına göre şekillenen dil kullanımını göstermektedir. İnternet dili, sadece teknik ya da forum jargonuna ait kısaltmaları değil, aynı zamanda bu tür yaygın halk diline ait kısaltmaları da bünyesinde barındırır.

1.3. Dijital söylemde normatif sapmalar ve dilsel stratejiler

Her iki dilde de internet ortamı, resmî dil normlarından stratejik sapmalarla kullanıcıların iletişimsel hız, sosyal samimiyet ve mizahi ifade gereksinimlerini karşılayan özgün kısaltma ve deyimler geliştirmesine imkân vermiştir. Rusça (Хочицца, Ваще) ve Türkçe (kib, tmm) örneklerinde görüldüğü üzere, bu yapılar zamanla tabu leksikonu barındırabilmektedir. Bu olgu, dijital iletişimin spontane doğası ve sosyopragmatik bağlamla doğrudan ilişkilidir. Benzerlikler dijital kültürün evrensel karakterini teyit ederken; kültürel bağlam ve dilsel özgünlükler yerel tezahür biçimleriyle farklılaşmaktadır. Dolayısıyla dijital metin aktarımlarında yalnızca dilsel işlevsellik değil, sosyopragmatik bağlamın sistematik analizi de gereklidir. Dijital dil kullanımında biçimbilimsel ve anlamsal üretim stratejileri çeşitlilik göstermektedir. Başlıcaları arasında: “afiksasyon (ekleşimli türetim), polisemi (çokanlamlılık), antonomazi (özel adların cins isimleşmesi), kök birleşimi, teleskopi (sözcük kırpma), abbreviasyon (baş harf kısaltmaları), metatez (ses/hece değişimi), epentez (ses ekleme), kelime oyunları yer alır. Metaforik ifadeler ise duygusal ve toplumsal bağlamı güçlendiren yaratıcı anlatım araçları olarak söylemsel boyutta sıklıkla kullanılmaktadır” (Beregovskaya, (1996), s. 32-41).

Tablo 11: Rusça-Türkçe Dijital Söylemde Sözcük Oluşturma Stratejileri

Tür	Rusça / Örnek	Türkçe Karşılığı / Örnek	Açıklama
Afiksasyon	Прикол(prikol) (şaka) – прикольный (komik), приколист (şakacı)	Şaka, geyik Esprici, gırgırcı, kafa adam	Temel kök: sosyal ya da mizahi içerikli durumları ifade eder.

			İsim türetimiyle kişiye ait mizahi eğilim ifade edilir.
	оттяг – “zevk, keyif” оттягиваться – “eğlenmek”	Keyif, kafa rahatlığı	Soyut isim olarak haz alma, rahatlatma anlamı taşır.
	приколоться – “takılmak, dalga geçmek”	Kafaya takmak, taşak geçmek	Fiile ekleme yoluyla argo / değerlendirmeye dayalı anlam kayması.
	прикол, прикольно, приколист	Espri, şaka, gırgırcı, kafa adam, hoş	Afiksasyonla oluşturulan, sosyal ve mizahi anlamlar içeren yapı örnekleri.
Polisemi	Ништяк (niştyak) – “güzel”, “önemsiz”, “peki”, “tamam”	Olur – “uygun”, “anlaşıldı”, “kabul” fena değil	Bağlama göre farklı anlamlara bürünen çok anlamlı sözcükler.
Antonomazi	Слушать Мендельсона (sluşat Mendelsona) – “evlilik törenine katılmak”.	Nikâh masasına oturmak, gelin arabasına binmek	Özel isimlerin deyimleşerek farklı durumlara işaret etmesi.
Kök Birleşimi	Кайфолом(kaufalom) (keyif bozucu), Рингофон (ringofon)(telefon), Чикфаер (çakmak)	Tıkla-öde, Sür-at, E-posta	İki kökün birleştirilmesiyle yeni sözcük oluşturulması.
Teleskopi	Мозжечокнутья (mozjeçoknutsya)– “aklım kaçırma”		İki sözcüğün ses düşmesiyle birleştirilmesi.
Abbreviasyon	ЧМО (ÇМО) – “Çevresel moral düşüklüğü olan kişi”, Зоя (Zoуа-злюка – zlyuka) – “zehirli yılan gibi kişi”	Tmm (tamam), Slm (selam), Thx (thanks), nbr (ne haber)	Baş harflerle veya kısaltılmış biçimlerle yapılan daraltmalar.
Kalam-bur (Şaka)	чайковский (çaykovskiy) – “çay”, чернышевский (çernişevskiy) – “çavdar ekmeği”	Sosyopat – “sosyal patlama”, Trafik canavarı – “kötü sürücü”	Sözcüklerin anlam oyunlarıyla farklı anlamlara yönlendirilmesi.
Metatez	Фуфли (fuvli) – “ayakkabı”, Фаршик (farşik) – “atki”, Рукитъ (rukî) – “sigara içmek”	Boşver – Verboş, Şokella – Kellaşo	Hece ya da seslerin yer değişimiyle türeyen biçimler.
Epentez	Тачанка – “taksi” (taçka – taksi), Шпалера – “uzun, ince adam” (şpala – travers)	Minibüset, Arabacıka	Sözcüğe ses veya hece eklenerek yapılan genişletmeler.
Metaforik İfade (mecaz)	Киски – “sivri güneş gözlüğü”	Sinekkağı gözlük, üçgen gözlük	Somut kelimelerin sembolik anlamda kullanılması.
	Заголяк (zagolyak) – “tam yokluk durumu”	Sıfırı tüketmek, dip yapmak, parasız kalmak	Durumlara ilişkin metaforik nitelikte argo kavram üretimi.

Gündelik ve gençlik dilinde metaforlar da yeni anlam yaratımında önemli rol oynar. Özellikle soyut anlam kazandırmak, abartı yaratmak veya mecazi imgelerle etki bırakmak amacıyla kullanılır. Bu iki yol (afiksasyon ve metaforika), Rus gençlik ve bilgisayar slenginde anlam üretiminde en sık başvurulan dilsel stratejiler arasında yer almakta olup, Türkçede de benzer işleyiş biçimleriyle karşılaştırılabilir. Özellikle sokak dili, dijital argo ve sosyal medya söylemleri, bu tür türetim yollarıyla hızla dönüşmekte ve genç kuşak arasında yaygınlık kazanmaktadır.

1.4. Forum kısaltmaları ve alanlara göre dağılım

İnternet forumlarında kullanıcılar arasında yaygın olarak kullanılan kısaltmalar, tematik alanlara göre farklılaşır. Özellikle spor forumlarında hem gündelik kullanımda hem de medya metinlerinde yer alan bazı birleşik yazımlı resmî kısaltmalar öne çıkar: Forum kullanıcılarının konuya olan hâkimiyet düzeyi arttıkça, bilimsel alanlara özgü terimsel kısaltmaların da yaygınlaştığı görülmektedir. Özellikle tıpla ilgili forumlarda kullanılan teknik kısaltmalar buna örnektir:

Tablo 12: Tıp Alanındaki Kısaltmalar

Kısaltma	Açılımı	Türkçesi	Açıklama
BK	Болезнь Крона (bolezнь Kрона)	Crohn Hastalığı	İnflamatuvar bağırsak hastalığı
EBV	Вирус Эпштейна-Барра (Virus Epstein-Barr)	Epstein-Barr Virüsü	Enfeksiyöz mononükleoz etmeni
AİP	Аутоиммунный панкреатит (Autoimmunniy pankreatit)	Otoimmün Pankreatit	Bağışıklık sistemi kaynaklı pankreas iltihabı
BAD	Биологически активная добавка (biyoloğiceski aktivnaya dobavka)	Biyolojik Aktif Takviye	Vitamin, mineral vb. içeren ek
GV	Грудное вскармливание / Гепатит В (Grudnoye vskarmlivaniye/gepatit B)	Emzirme / Hepatit B	Hem “anne sütü”, hem “Hepatit B” anlamına gelebilir
VET	Ветврач / профессор ветакадемии (vetvrač/profesör vetakademiyi)	Veteriner	Hayvan sağlığı uzmanı

Tablo 13: Politika Alanındaki Kısaltmalar

Kısaltma	Açılımı	Türkçesi	Açıklama
BO	Ближний Восток (Blijniy Vostok)	Orta Doğu	Politik ve coğrafi bölge
YO	Японские острова (Yaponskiye ostrova)	Japon Adaları	Japonya’ya ait adalar
BYV	Великая Отечественная война	Büyük Yurtsever Savaş	II. Dünya Savaşı’nın Sovyet ifadesi
II. DŞ	2 М война	İkinci Dünya Savaşı	Küresel savaş (1939–1945)

Tablo 14: Spor Alanındaki Kısaltmalar

Kısaltma	Açılımı	Türkçesi	Açıklama
ÇM	Чемпионат мира (Çempion mira)	Dünya Şampiyonası	Uluslararası spor turnuvası
Rit. C.	Художественная гимнастика (hudojestvennaya gimnastika)	Ritmik jimnastikleri	Olimpik jimnastik disiplini
LA	Лёгкая атлетика (legkaya atletika)	Atletizm	Koşu, atlama, atma gibi sporları kapsar
ŞL	Лига Чемпионов (Liga çempionov)	Şampiyonlar Ligi	UEFA futbol turnuvası
BK	Баскетбольный клуб (basketbolniy klub)	Basketbol Kulübü	Basketbol takımı
MVP	Наиболее ценный игрок. (naiboleye tsenniy igrok)	En Değerli Oyuncu	Sezon veya maçın öne çıkan oyuncusu

Tablo 15: Yükseköğrenim (Üniversite) Alanındaki Kısaltmalar

Kısaltma	Açılımı	Türkçesi	Açıklama
“yeterli”	Удовлетворительно (udovletvoritelno)	Yeterli not	En düşük geçer not
GKT	Общая химическая технология (obşaya himiçeskaya tehnologiya)	Genel Kimya Teknolojisi	Mühendislik dersi
prof	Профессор (professor)	Profesör	Akademik ünvan
fak	Факультет (fakultet)	Fakülte	Üniversite birimi
öğr. gör.	Преподаватель / Преподаша (prepodavatel/prepodşa)	Öğretim Görevlisi	Akademik personel
bed. eğ.	Физра (fizra)	Beden Eğitimi	Spor dersi
sin.	Экз (ekz)	Sınav	Değerlendirme testi
geç.	Зач (zач)	Geçer	Başarıyla geçilmiş ders
kalm.	Незач (nezaç)	Kalır (başarısız)	Başarısızlık
dev. sin.	Гос (gos)	Devlet Sınavı	Mezuniyet sınavı
bilg.	Инфа (infa)	Bilişim (Bilgisayar)	Enformatik / bilgisayar bilimi
ens.	Институт (institut)	Enstitü	Yüksek lisans/doktora kurumu

Tablo 16: Turizm ve Trekking'e Dair Kısaltmalar

Kısaltma	Açılımı	Türkçesi	Açıklama
MMY	Московский марш-бросок (moskovskiy marş-brosok)	Moskova Maraton Yürüyüşü	Uzun yürüyüş etkinliği
HGS	Поход выходного дня (pohod vıhodnogo dnya)	Hafta Sonu Gezisi	Kısa doğa yürüyüşü
DKT	Туристический поход с палатками (turistiçeskiy pohod s palatkami)	Doğa Kampı Turu	Çadırda geceleme ile yürüyüş turu
GT	Однодневный поход / экскурсия (odnodnevnyy pohod/ekskursiya)	Günübirlik Tur – Günübirlik Doğa Yürüyüşü	Geceleme olmaksızın yapılan bir gezi veya yürüyüş. Şehirli turistler arasında çok popülerdir.
ÇT	Палаточный тур (palatoçnyy tur)	Çadır Turu	Çadırlarda konaklamalı tur (2 ila 7 gün sürebilir).
KBT	Индивидуальный отдых в автодоме / караване (individualnyy otđih v avtodome/karavane)	Karavanlı Bireysel Tatil	Karavan veya motokaravan ile seyahat. Türk turistler bunu genellikle ‘izole’ bir tatil bağlamında kullanmaktadır.
DKK	Лагерь для знакомства с природой (lager dlya znakomstva)	Doğa Keşif Kampı	Çocuklar ve yetişkinler için çevre ve hayatta kalma dersleri içeren bir eğitim ve macera kampı.
YT	Пеший поход / пешеходный тур (peşiy pohod/peşehodnyy tur)	Yürüyüş Turu	Farklı zorluk seviyeleri de dahil olmak üzere yürüyüşlerin genel tanımı.
DTG	Группа для альпинизма / горных восхождений (gruppa dlya alpenizma/gornıh voshojdeniy)	Dağ Tırmanış Grubu	Sosyal ağlarda ve forumlarda kullanılır (örneğin “DTG Erzurum ekibi yarı yolda”).
YMG	Группа "Экстремальные приключения" (gruppa	Yüksek Macera Grubu	Açık hava etkinlikleri, dağ yürüyüşü, rafting, paraşütle

	"ekstremalnoye priključeniya)		atlama vb. için bir grubu/kulübü ifade etmek için kullanılır.
--	-------------------------------	--	---

Bu örnekler, internet söyleminin yalnızca argo ve mizahî ifadelerle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda çeviri sürecinde karşılaşılan çeşitli alanlara özgü uzmanlık terimlerinin yaygın biçimde kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, dijital kültürün dilsel katmanlarının sadece gündelik konuşmayı değil, çeviri bağlamında profesyonel ve akademik içeriklerin aktarımını da kapsadığını ortaya koyar. Özellikle çok sayıda disiplini kapsayan forumlardaki çok katmanlı söylem yapısı, çevirmenler için hem dilsel hem de kültürel kodların doğru ve işlevsel biçimde çözülmesini gerektirmektedir.

İnternet kısaltmalarının potansiyel niteliğine işaret eden bir diğer husus da forumlardaki iletişim belli özel konular etrafında yoğunlaştığında, kısaltma oluşturma ve kullanma sıklığının belirgin şekilde artmasıdır. Yani, konuşmaya katılan kişiler, çeviri sürecinde özellikle o konuyla ilgili temel ve sık tekrar edilen kavramları içeren kelime ve kelime öbeklerinden kolayca kısaltmalar üretmektedir. Bu bağlamda, dilbilimci Leonid Yuryevič İvanov'un şu görüşüne katılmak mümkündür: "ağ üzerindeki tartışma türlerinde kısaltmaların büyük bir kısmı, çeviride göz önünde bulundurulması gereken, yeni oluşturulmuş birer birim olarak algılanır. Ancak burada söz konusu olan, okkazyonel (tesadüfî) bir sözcük türetimi değil, genel yazı dilinde ya da belirli alanlarda yüksek üretkenliğe sahip modeller üzerine kurulu potansiyel bir türetim olduğu düşünülmelidir" (İvanov,2000, s.6). İnternet forumlarındaki dilde kullanılan kısaltmalar, çeviride farklı işlevleri ve tür çeşitliliğini içeren dağınık bir alan oluşturur. Bu alan, internet dilinde yaygın olan sabit ve genel kabul görmüş iletişim kalıplarından, internet argosuna ve genel yazı dilinde benimsenmiş kısaltmalara; potansiyel nitelikteki yeni oluşumlara ya da gündelik konuşma dili veya dar uzmanlık alanlarına (örneğin resmî belgelerde kullanılan) ait ifadelerle kadar uzanan bir biçim çeşitliliği içerir. Çeviri sürecinde bu tür ifadelerin kamusal ve yazılı kullanım bağlamları dikkate alınarak doğru aktarılması gerekmektedir.

İnternetin doğasına özgü dilsel yaratıcılık, çeviri sürecinde hem yeni sözcük türetme yolları hem de mevcut sabit kalıpların, oyun kökenli kısaltmaların ya da çeşitli dijital ifadelerin, değerlendirici (evaluatif) veya fatik (iletişim kurma/koruma) işlevler çerçevesinde işlevselleştirilmesi yoluyla belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu yaratıcı dilsel yapının çeviriye yansımaları, yalnızca biçimsel değil, işlevsel anlam kayıplarını da önleyebilmek adına dikkatli bir biçimde ele alınmalıdır.

Shifman'a (2014, s. 29) göre, internet memesi, 21. yüzyılın başlarında dijital kültürde şekillenmiş; çeşitli platformlarda hızla yayılan, taklit edilebilen ve kültürel anlam katmanları taşıyan bir "bilgi birimi" ya da "dijital nesne" olarak tanımlanmıştır. Aynı zamanda internet memesi, e-posta, mesajlaşma uygulamaları, forumlar ve bloglar gibi ortamlarda kendiliğinden popülerlik kazanan bilgi ya da ifadeleri tanımlamak için de kullanılmakta; bu ifadenin kendiliğinden yayılma olgusu da "internet memesi" kavramının bir parçası hâline gelmektedir.

Göstergebilimsel bir perspektiften bakıldığında, internet memesi sembolik bir işaret olarak değerlendirilmekte ve çeviri bağlamında bu işaretin yapısal bileşenleri — metinsel, görsel ve kültürel öğeler — sistematik biçimde analiz edilmektedir. Örneğin, Rus dijital kültüründe sıkça karşılaşılan "Жиза" (Jiza – 'hayat işte böyle', 'hikâyemiz aynı') ifadesi, Türkçede benzer bir bağlamsal etkiyi "aynen", "ya bu ben", "tam benlik" gibi ifadelerle yaratmaktadır. Benzer şekilde, Rusça "лол" (LOL) kısaltması, Türkçede "as bayrakları", "kralın" gibi hem mizahi hem de topluluk içi aidiyet bildiren karşılıklarla çevrilebilmektedir.

Dolayısıyla, bu tür kültürel ve dilsel yapılar, yalnızca kelime düzeyinde değil; bağlamsal, işlevsel ve kültürel düzeyde çeviri stratejileri gerektiren çok katmanlı söylem birimleri olarak ele alınmalıdır. Memetik unsurların hedef dile aktarımı sırasında, memenin barındırdığı kültürel göndermelerin, duygusal tonlamanın ve topluluk içi işlevlerinin kaybolmaması adına, çevirmen tarafından hem yaratıcı hem de işlevsel bir yaklaşım benimsenmelidir. Dilbilim uzmanı Maksim Krongauz, internet memelerine dair kaleme aldığı bir makalede,

klişe hâline gelmiş ifadelerin de birer meme olarak değerlendirilebileceğini ifade eder: “İnternet yokken bile memeler vardı. Dilbilimciler ve filologlar onları söz kalıpları, uçuşan ifadeler ve hatta atasözleri olarak adlandırıyordu” (2012, s. 127–128). Ancak sadece popülerlik, bir bilginin internet memesi olmasına yetmemektedir. “Meme herhangi bir ifadeden farklıdır. Örneğin, Tanrı (Yüce Varlık) fikri de bir memedir”. Krongauz’un vurguladığı bir diğer ayırt edici özellik ise yaratıcılıktır. “Ne Darwin teorisi ne de bir çorba tarifi internet memesi değildir; bu bilgiler de internette bulunur ve paylaşılır. İnternet memesi, doğru kopyalamaya değil, daha çok çarpıtmaya ya da en azından geniş anlamda yeni bağlamlara yönelir” (2012, s.13). Bahsedilen tanımlamalar ve kuramsal çerçeve doğrultusunda, internet memelerinin günümüz dijital iletişim ortamındaki işlevsel ve kültürel rolleri somutlaştırılmış; ayrıca çeviri sürecinde karşılaşılan özel zorluklara dikkat çekilmiştir. Bu bağlamda, aşağıda hem Rusça hem Türkçe bağlamlarda yaygın olarak kullanılan seçkin internet memesi örnekleri sunulmuştur. Bu örnekler, fenomenin dilsel yapısını, iletişim stratejilerini ve kültürel bağlamdaki yansımalarını anlamak ve çevirmek için sağlam bir temel oluşturacaktır. Böylece, internet memesinin teorik çerçeveden pratik kullanıma geçişini ve çağdaş folklor içerisindeki konumunu çeviri perspektifinden derinlemesine inceleme imkânı sağlanacaktır.

Tablo 17: Argo İfadeler

Rusça	Açıklama Rusça(русский)	Açıklama (Türkçe)
Ждун (jdun)	Мем с терпеливым персонажем, долго ожидающим чего-то	Sabırla bir şeyi bekleyen karakterin memesidir
Не вешать нос! (Ne veşat nos!)	Призыв не падать духом, не унывать	Moral bozma, ümitsizliğe kapılma anlamında bir ifadedir
Палец вверх / лайк (Palets vverh)	Выражение одобрения, «нравится»	Beğeni göstermek, onaylamak anlamındadır
Понять и простить (ponyat i prostit)	Призыв к пониманию и прощению	Anlama ve affetme çağrısıdır
Котики / Мимимишность (Kotiki/mimimişnost)	Выражение умиления, милоты	Sevimlilik ve tatlılık ifade eder
Обосраться (жаргон) (obosratsya (jargon))	Испутаться, растеряться, «обделаться»	Korkmak, şaşırarak anlamında argo ifade
Фейл (Fail)	Ошибка, неудача, провал	Başarısızlık, hata anlamında kullanılır
Кринж (cringe) (krindj)	Неловкая, стыдная ситуация	Utandırıcı, sıkıntılı durum

Yukarıda sıkça kullanılan internet memelerinin analizinin ardından, çalışmanın bu bölümünde dijital iletişim dilinde önemli bir yer tutan internet argosunun çeviri süreçlerindeki yansımaları ele alınmaktadır. İnternet argosu, internet ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan ve modern Rus dilinde kendine özgü stilistik özellikler sergileyen bir dilsel formdur. Bu dilsel stil, geleneksel Rus dili stillerinden farklı olarak, dijital iletişim ortamında çeviride dikkatle aktarılması gereken yeni anlamlar kazanan kısaltmalar, sözcük deformasyonları, kalıplaşmış ifadeler ve özgün dil yapıları içermektedir.

İnternet argosunun dinamik yapısı, sürekli olarak yeni dilsel unsurların eklenmesiyle evrilmekte olup, çeviri sürecinde bu değişimlerin doğru algılanması ve aktarılması çağdaş Rus dilinin genel yapısı üzerinde kayda değer etkiler yaratır. Ayrıca, bu argoya yalnızca sosyal medya platformlarında değil; kısa mesajlaşma, elektronik posta, çevrimiçi sohbetler, dijital oyunlar ve diğer çeşitli çevrimiçi iletişim biçimlerinde de yoğun şekilde rastlanır. Bu bağlamda, modern Rusça ve Türkçede internet argosunun temel dilsel ve iletişimsel özellikleri, özellikle çeviri perspektifinden sistematik olarak incelenmesi önemlidir. Günümüzde internet argosu büyük bir popülerliğe sahiptir ve oldukça hızlı bir şekilde değişim göstermektedir. Argoda duygu ve ifadeler sıklıkla emoji (smiley) kullanımıyla aktarılır. Emoji, noktalama işaretleri ve özel semboller aracılığıyla duyguları betimleyen ideogramlar olarak tanımlanabilir. İlk kez 1982 yılında Scott Fahlman (Fahlman, 1982) tarafından önerilen emoji, sanal iletişime dinamizm kazandırır ve çeşitli yüz ifadelerinin aktarılmasına imkân tanır. Emoji evrensel bir dil niteliği taşıdığından, genellikle çeviriye ihtiyaç duyulmadan

anlaşılabilmektedir. Daha önce de vurgulandığı üzere, internet argosuna kısaltmalar da dâhildir. Kısaltmaların kullanımı, yazma süresini kısaltmak ve yazılan metin hacmini azaltmak gibi pratik avantajlar sağlar. Bu nedenle, kısaltmalar internet kullanıcıları arasında yaygın şekilde tercih edilmekte ve çeviride doğru karşılıklarının bulunması önem arz etmektedir. Bu noktada, deyimse birimler gibi daha karmaşık dilsel yapıların internet söylemindeki yeri ve çeviride üstlendikleri işlevler ayrıca değerlendirilmelidir.

2. İnternet Söyleminde Deyimsel Birimlerin İşlevleri

Frazemler, tüm yapısal ve tipolojik çeşitliliğiyle birlikte, ağ iletişiminde—bloglarda, yorumlarda, sosyal ağlarda, internet forumlarında vb.—yoğun biçimde kullanılır ve yüksek düzeyde söylemsel bir gereksinimi karşıladığını ortaya koyar. Genel olarak değerlendirildiğinde, internet söyleminde frazeolojik birimlerin işlevleri “geleneksel” bir nitelik taşımakta; adlandırma (nominal), ifadelendirme (ekspresif), duygusal-değerlendirici gibi işlevlerle temsil edilmekte ve bu işlevlerin benzerlerine diğer söylem alanlarında da rastlanır. Böylelikle sanal iletişim ortamında bu işlevlerden bazıları, ağ iletişiminin kendine özgü doğasını şekillendiren belirli özellikler kazanır. Dolayısıyla, internet söylemi bağlamında frazeolojik birimlerin yalnızca geleneksel işlevleriyle değil, aynı zamanda dijital ortamın koşullarına özgü yeni işlevsel görünümleriyle de değerlendirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan dijital kültür bağlamında internet deyimleri de dilsel ve kültürel açıdan incelenmesi gereken önemli bir katmanı oluşturur. Deyimler, salt kelime anlamlarının ötesinde, sabit yapılar içinde toplumsal ve kültürel kodları taşıyan, anlam derinliği ve nüans içeren ifadelerdir. İnternet ortamında ortaya çıkan yeni deyimse yapılar, kullanıcıların ortak deneyimlerini, mizah anlayışını ve iletişim pratiklerini yansıtarak, dijital toplulukların kimlik inşasında merkezi bir rol oynar. Özellikle Rusça dijital söylemde gözlemlenen bu deyimler, internet argosu ve memelerle iç içe geçerek, özgün anlam katmanları yaratır ve kullanıcılar arasında hızlı anlam alışverişine olanak tanır.

Deyimlerin çeviri sürecinde karşılaşılan en temel zorluk, kaynak dilin kültürel referanslarını ve hedef dilin anlam dünyasını göz önünde bulundurarak eşdeğer işlevselliği koruyabilmektir. İnternet deyimleri, genellikle çok katmanlı kültürel göndermeler, espriler veya popüler kültür unsurları içerdiğinden, bu ifadelerin doğrudan çevirisi çoğu zaman yetersiz kalır; hatta anlam kaybına yol açabilir. Bu nedenle, çevirmenlerin yaratıcı çözümler üretmesi, yerelleştirme stratejileri uygulaması ve gerektiğinde açıklayıcı dipnotlar veya adaptasyon tekniklerine başvurulması gerekir.

Aşağıda, Rusça dijital argoda yaygın kullanılan bazı deyimler ile bunların Türkçe karşılıkları ve çeviri süreçlerinde kullanılan stratejiler karşılaştırmalı olarak verilmiştir:

Tablo 18: Deyimler ve çeviri stratejileri

Rusça Deyim	Türkçe Karşılığı	Çeviri Stratejisi
Не вешать нос!	Moral bozma! / Ümitsizliğe kapılma!	Hedef dilde işlevsel eşdeğer
Лить воду	Boş konuşmak, laf kalabalığı yapmak	İşlevsel eşdeğerlik / Anlam yakınlığı
Вешать лапшу на уши	Kandırmak, yalan söylemek	Anlam genişletme ve açıklama
Взять себя в руки	Kendine gelmek, toparlanmak	İşlevsel eşdeğerlik
Палка о двух концах	İki ucu keskin bıçak, iki tarafı da riskli durum	Doğrudan çeviri / Açıklama ile destekleme
Делать из мухи слона	Deve büyütmek, küçük şeyi abartmak. Pireyi deva yapmak	İşlevsel eşdeğerlik
Зацепило за живое	Yüreğine dokundu, çok etkiledi	Anlam aktarımı / metaforik çeviri
Сесть в лужу	Başarısız olmak, rezil olmak	İşlevsel eşdeğerlik

2.1. Memenin deyimleşme süreci: Medyavirüslerin dilsel dönüşümdeki rolü

Günümüz dijital kültüründe, internet memeleri yalnızca geçici mizah unsurları olarak değil, aynı zamanda

kalıcı dilsel yapılara dönüşen kültürel metinler olarak da işlev kazanmaktadır. Bu bağlamda, memelerin deyimisel ifadelerle dönüşüm süreci, Rusça dijital söylemin Türkçeye aktarımında karşılaşılan kültürel ve anlamsal katmanları anlamak açısından önemli bir örüntü sunar.

Bu süreçte özellikle “medyavirüs” (media virus) olarak adlandırılan ve sosyal medya ortamlarında hızla yayılan görsel-metin bileşimleri, zamanla gündelik dilde sabitleşmiş ifadeler hâline gelmektedir. Deyimleşme, çoğunlukla görselin öncülüğüyle gerçekleşir; yani bir memenin sözel hâle gelmeden önce ikonik bir görsel formda dolaşıma girmesi yaygındır. Bu görsel, kullanıcılar tarafından tekrar tekrar alıntılanır, yorumlanır ve sonunda özgün bağlamından uzaklaşarak kültürel bir referansa dönüşür.

Rusça internet ortamında bu süreci temsil eden çeşitli örnekler, aynı zamanda çeviri açısından çok katmanlı anlamlar ve kültürel imalar içerdiğinden Türkçeye aktarımı özel dikkat gerektirir. Bu bağlamda, aşağıdaki tablo, memelerin deyimleşme sürecini somutlaştırmakta ve Türkçeye aktarımda kullanılan başlıca çeviri stratejilerini göstermektedir:

Tablo 19: Deyimleşen Memeler

Meme	Anlamı	Deyimleşen İfade	Çeviri Stratejisi
Ждун (jdun)	Bekleyen sabırlı karakter	«Ждуна включать» (sabırla beklemek, bekleyiş modunu açmak)	Görsel + Açıklayıcı Çeviri: Memeye dair görsel anlatımla desteklenerek, açıklayıcı notlarla anlam aktarımı yapılır.
Где мои деньги? ("Param nerede?")	Hesabın ya da hakkın talebi	«Где мои деньги?» ifadesi ile hak talebinde bulunmak	İşlevsel eşdeğerlik: Anlam yakınlığı olan Türkçe deyimlerle karşılanır (örneğin "Hakkımı istiyorum")
Это пушка! ("Bu harika!")	Olağanüstü, etkileyici ifade	"Bu harika!" şeklinde duygusal vurguyla	Doğrudan çeviri + duygu aktarımı
Лиса и виноград (Tilki ve üzüm)	İmkânsızlığı küçümsemek, "Üzüm ekşi" söylemi	Deyim olarak yaygın kullanılan anlamda	Kültürel uyarılma: Türkçedeki benzer atasözü "Eriştire değmez üzüm" şeklinde uyarlanabilir.

Bu örnekler, memelerin görsel kökeninden başlayarak zamanla nasıl dilsel kalıplara dönüştüğünü, bu dönüşümün çeviri sürecinde hangi stratejilerin tercih edilmesi gerektiğini göstermektedir. Görsel-metin ilişkisi nedeniyle, memelerin sadece sözel değil, aynı zamanda kültürel kodları da aktarması, çevirmenin hem dilsel hem kültürel bağlama hâkim olmasını zorunlu kılar. Sonuç olarak, memelerin deyimleşme süreci dijital dilin yenilikçi bir boyutunu oluşturur ve bu sürecin çeviri bağlamında ele alınması, dijital kültürlerarası iletişimin derinlemesine anlaşılması açısından kritik öneme sahiptir.

2.2. Örnekler üzerinden inceleme: (LiveJournal. URL:)

как упоротый лис (kak uporotiy lis) – “Uyuşmuş tilki gibi”

Görsel temelli bir meme olan doldurulmuş tilki figürü, Rusça konuşanlarda belirli bir duyguyu tetiklerken, Türkçeye doğrudan aktarımı bu görsel deneyim yaşanmadığı için eksik kalabilir. Bu nedenle, ifade “sersem gibi”, “darmadağın hâlde” gibi Türkçede benzer etkiler yaratan deyimler ile karşılığı verilebilir.

британские учёные (britanskiye uşyonniye)– “Britanyalı bilim insanları”

Alaycı bir çerçevede kullanılan bu ifade, sahte bilimsel otoritelere yönelik bir eleştiridir. Türkçede benzer işlevi görecekarşılıklar arasında “uzmanlar şöyle dedi”, “bilim dünyası yine şaşırttı” gibi medya dili parodileri yer alabilir.

знаменитость российского уровня (znamenitost rossiyskogo urovnya) – “Rusya çapında ünlü”

Yerel çapta tanınırlığını abartılı biçimde sergileyen kişileri tanımlayan bu meme, Türkçede “kendi çapında ünlü”, “mahalle starı” gibi kültürel eşdeğerlerle aktarılabilir. Bu noktada, çeviri sürecinde yerelleştirme stratejisi ön plana çıkar.

Капитан Очевидность (Kapitan Oçevidnost) – “Kapitan Apaçık”

Evrensel düzeyde anlaşılabilir bir ironi barındırır da alaycı kalıpların kullanımı gereklidir. “Yok artık!”, “Bunu da biz bilmiyorduk!” gibi tepkisel yapılar, bu ifadenin yerine geçebilir.

кто-то 80-го уровня(kto-to 80-gourovnya) – “80. seviye biri”

Oyun kültürüne ait seviyelendirme sistemiyle bağlantılı bu ifade, Türkçeye çevrilirken de oyuncu jargonuna sadık kalınarak “level atlamış”, “efsane seviye” gibi karşılıklarla adapte edilebilir. Ancak ironik bağlamı korunmalıdır.

2.3. Çeviri dinamikleri açısından değerlendirme

İnternet memeleri, belirli kültürel olaylar veya sosyal tepkilerle özdeşleşerek zamanla tekrarlanan, tanınabilir dilsel ve görsel kalıplara dönüşmektedir. Bu süreç, geleneksel dildeki deyimleşme olgusuna benzer biçimde, memelerin belirli bağlamlarda özgün ve sabit anlamlar kazanmasına yol açar. Başka bir ifadeyle, bazı memeler, ilk kullanım bağlamlarının ötesine geçerek toplumsal hafızada yer eder; zamanla çeşitli iletişim durumlarında tekrar edilerek, içerdiği metinsel ya da görsel unsurlarla birlikte belirli anlam çağrışımları uyandıran kalıplaşmış yapılar hâline gelir. Bu bağlamda, bu tür memeler deyimleşmiş yapılar olarak değerlendirilebilir. Deyimleşmiş memelerin çevirisi, yalnızca sözcük düzeyinde değil, çok katmanlı bir anlam alanını dikkate alarak ele alınmalıdır. Çevirmen, memenin taşıdığı ironi, görsel hafızaya dayalı çağrışımlar, kültürel otoritelerle kurduğu ilişki ve bağlamsal söylem tonu gibi öğeleri analiz etmeli; dilsel ifadenin ötesine geçen toplumsal, duygusal veya politik alt metinleri de göz önünde bulundurmalıdır. Bu nedenle, doğrudan çeviri çoğu zaman yetersiz kalmakta; anlamı ve işlevi koruyabilmek adına kültürel uyarlama stratejileri daha etkili sonuçlar vermektedir.

Bu çeviri dinamiklerini somutlaştırmak amacıyla, aşağıda sıklıkla karşılaşılan ve yalnızca dilsel düzeyde değil, kültürel bağlamda da işlev kazanan bir internet memesi örneği değerlendirilmektedir:

Tablo 20: İnternet Memesi Örnekleri

Meme ifadesi	Sözcük düzeyinde anlamı	Bağlamsal / Kültürel anlamı	Türkçeye önerilen çeviri	Kullanılan strateji
британские учёные доказали... (“İngiliz bilim insanları kanıtladı...”)	İngiliz araştırmacılar bir şeyi kanıtladı.	Bilimsel görünümlü ama saçma veya absürt haberleri ironik biçimde aktarmak için kullanılır. Genellikle gerçek dışı veya gülünç içeriklerle birlikte anılır.	“Uzmanlar yine açıkladı...” ya da “Bilim insanlarına göre bu da gerçekmiş!”	İşlevsel eşdeğerlik + kültürel uyarlama. Türkçede benzer bir parodi yapısı kullanılarak anlam korunur, bağlamı sürdürülür.
Это фиаско, братан! (“Bu bir fiyasko, kardeşim!”)	Açıkça başarısızlıkla sonuçlanan bir durumun ifadesi.	Bir olayın tam anlamıyla başarısızlıkla sonuçlandığı, bazen trajikomik bazen komik bir anda kullanılır. Klişeleşmiş bir tepkidir.	“Tam bir facia, kanka!” “Berbat oldu, dostum!”	Deyimsel karşılık + bağlamsal uyarlama. Gençlik diline uygun Türkçe karşılık tercih edilerek etki korunur.
Ору как лев (“Aslan gibi bağırıyorum”)	Fiziksel bir gürültü veya kahkaha imgesi içerir.	Aşırı derecede gülme, kendini tutamama anlamında mizahi	“Koptum gülmekten” “Yıkıldım resmen!”	İşlevsel eşdeğerlik. Türkçede benzer mizahi yoğunlukta,

		olarak kullanılır. Genellikle yazı dilinde kahkahayı ifade eder.		kalıplaşmış yapılarla çevrilmiştir.
Штош ("Peki", "Eee", "Yapacak bir şey yok")	Что ж" sözcüğünün argo / komik telaffuzu	Hayal kırıklığı, pes etme, kabullenme anlamı	"Neyse artık...", "Yapacak bir şey yok"	Fonetik adaptasyon + işlevsel karşılık
Когда ты... ("Sen ... olduğunda...")	Kalıp: komik ya da ironik durumların anlatımı	Bir duyguyu abartılı, empatik biçimde ifade etme	"Sen bir de şunu yaşadığında düşün..." "Tam benlik an!"	Yapısal adaptasyon + mizahi bağlamsallaştırma
Печалька "Üzüntücük" (peçal = üzüntü)	Çocuksu / ironik üzüntü ifadesi	Hafif melankoli ya da talihsizlik hissiyle kullanılır	"Üzüldüm ama tatlı şekilde", "Üzüntü mod on"	Minikleştirme + tını aktarımı
Ну и ну! "Vay canına!", "Pes artık!"	Şaşkınlık ve hayret ifadesi	Olan bir şeye inanamama, abartılı tepki	"Vay arkadaş!", "Yok artık!"	Şaşkınlık kalıplarıyla fonksiyonel aktarım

Bu örnekler gösteriyor ki, memenin deyimleşmesi, salt çeviri değil, aynı zamanda kültürel yeniden üretim sürecidir. Her bir ifade, sadece kelime anlamıyla değil, taşıdığı mizahi ton, sosyal bağlam ve görsel belleğiyle birlikte düşünülmelidir.

2.4. Deyimlerin "meme"ye dönüşmesi: Dijital kültürde anlam kayması ve çeviri problemleri

Dijital kültür bağlamında incelenmesi gereken önemli bir olgu da geleneksel sabit ifadelerin (deyimlerin) dijital alanda yeniden anlam kazanarak internet memelerine dönüşmesidir. Bu dönüşüm süreci, özellikle Rus dijital söyleminde "frazemlerin memetizasyonu" (меметизация фразеологизмов, memetizatsiya frazeologizmov) kavramıyla tanımlanır ve mevcut bir deyimın tekrar, ironi ve kültürel bağlam yoluyla yeniden yapılandırılarak dijital mizah nesnesine dönüşmesini ifade eder. Bu süreçte, deyimler sadece sözlü değil, aynı zamanda görsel bir yapıya bürünerek sosyal medyada geniş kitlelere ulaşır. Böylelikle deyimsele ifade, anlamın ötesinde bir eleştiri aracı, kültürel sembol ya da parodi ögesi hâline gelir.

Tablo 21: Deyimlerin Memeye Dönüşmesi

Rusça Deyim	Dijital "Meme" Bağlamı	Türkçeye Çeviride Zorluk	Çeviri / Uyarlama Stratejisi
Не бар, а фича (Hata değil, özellik)	Yazılım hatalarını savunmak için ironik olarak kullanılır; her sorun bir "özellik" gibi sunulur.	Kelime oyunu içeriyor; mizahi anlamı doğrudan çevirince kayboluyor.	Yaratıcı uyarlama: "Bu bir hata değil, sistemin ruhu."
Ну такое (Yani... öyle işte)	Belirsiz ya da olumsuz duyguları ima eden pasif tepkilerde kullanılır. Meme: Garfield bakışlı kediyle görselleşir.	Anlamı doğrudan değil; tonlama, jest gibi öğeler önemli.	Kültürel karşılık: "İdare eder işte..."
Пипи пропало (Yaz gitti, yandı gitti)	Felaket ya da geri dönüşü olmayan bir durumu vurgulayan dramatik meme formatlarında kullanılır.	Arkaik tonlu, mecaz yoğun. Türkçeye çevrilince etki azalabiliyor.	Dinamik eşdeğerlik: "Geçmiş olsun, yandık biz!"

2.5 Örnekleşen "meme"leşmiş Rusça deyimler

Aşağıda memeleşmiş Rusça deyimlere ilişkin görselleşme, bağlam ve kullanım örnekleriyle zenginleştirilmiş bir tablo sunulmuştur. Her deyim için hem açıklama hem de tipik kullanım cümlesi ile dijital bağlamda nasıl "meme"leştiği belirtilmiştir.

Tablo 22: Genişletilmiş Memeleşmiş Rus Deyimleri

Deyim	Anlamı	Tipik Kullanım	Dijital Bağlam / Memeleşme Biçimi
духовные скрепы (manevî bağlar)	Devletin geleneksel-muhafazakâr değerlerini yücelten ideolojik söyleme ironik atf.	«Опять по телевизору про духовные скрепы, а зарплаты как не было, так и нет». (Televizyonda yine manevi bağlar anlatılıyor ama hâlâ maaş yok.)	Politik karikatürlerde ya da caps'lerde ekonomik sıkıntı + ahlâk nutku ikilisiyle alay etmek için kullanılır.
вежливые люди (kibar insanlar)	Resmî üniforma giymeyen ama askerî operasyon yürüten Rus askerleri (özellikle Kırım 2014 bağlamı).	«Вежливые люди пришли — и сразу стало тихо». (Kibar insanlar geldi — ortalık hemen sakinleşti.)	Kamufajlı ama kimliksiz figürlerin yer aldığı caps'ler, mizah amaçlı militarist memeler.
зелёные человечки (yeşil adamcıklar)	Yine Kırım'da ortaya çıkan üniformasız askerler için küçümseyici/ironik tabir.	«Говорят, зелёные человечки снова в деле...» (Duyduğuma göre yeşil adamcıklar yine sahnedeymiş...)	Marslı/uzaylı görselleriyle birleştirilerek devletin şeffaf olmayan müdahaleleriyle dalga geçilir.
Отец Пигидий (Pigidiy Baba)	Sosyal medyada uydurulmuş, alaycı bir dinî figür.	«Отец Пигидий запретил нам смотреть этот сериал». (Pigidiy Baba bu diziyi izlememizi yasakladı.)	Photoshop'la yapılmış "papaz" memelerinde görülür, sahte kutsal metinler/alaycı emirlerle caps'leşmiştir.
пчёлы против мёда (bal aleyhine arılar)	Kendi çıkarına aykırı iş yapan kişi ya da sistem için.	«Наши депутаты — это пчёлы против мёда». (Milletvekillerimiz balın karşısındaki arılar gibi.)	Devletin kendi yasalarına ya da halk çıkarına zarar veren icraatlarını eleştiren caps'lerde sık geçer. Örn: arı kıyafetli bürokrat figürleri.
хруст французской булки (Fransız ekmeği çıtırtısı)	Sovyet geçmişine özlem duyanlarca Batılılaşmaya karşı yapılan nostaljik eleştiri (ironik).	«Им всё хрустит французская булка — забыли 90-е!» (Hâlâ Fransız ekmeği çıtırtısına özeniyorlar — 90'ları unuttular!)	Çay + kruvasan + Çarlık sembolleri içeren nostalji-memelerinde yer alır. Genellikle "elit" tabakanın romantizmini hicveder.

Bu tür deyimler, dijital ortamda ironiyle pekiştirilerek hızla anlam kaymasına (desemantizasyon) uğrar ve kısa sürede hashtag, caps, karikatür gibi içerik biçimlerine dönüşür.

2.6 “Meme”leşme sürecinde deyimlerin temel vasıfları:

1. Görsel içerikle desteklenir (karikatür, ekran görüntüsü, montaj),
2. Krealize yapılara dönüşür (metin + görsel birlikteliği),
3. Orijinal bağlamından koparak sadece eğlence veya eleştiri amacıyla kullanılabilir hâle gelir.

Bu dönüşüm, deyimlerin yalnızca anlam taşıyan kalıplar olmaktan çıkıp, oyunlaştırılmış dil unsurlarına (ludik yapı) evrilmesini sağlar. Sosyal medya kullanıcıları bu yapıları, dilsel oyun, alay ya da kültürel ironi üretmek amacıyla aktif biçimde kullanır.

Tablo 23: Meme’leşen Deyimler: Anlam – Kullanım – Görsel Bağlam

Rusça Deyim / İfade	Türkçe Karşılığı / Çeviri	Anlamı / Açıklama	Tipik Kullanım Cümlesi	Sosyal Medyada Kullanımı (Meme)
Гнать Муму	Palavra sıkamak / Uydurmak	Abartılı ya da gerçek dışı hikâye anlatmak.	«Не слушай его, он опять Муму гонит!»	"Onu dinlemeyin, yine yalan konuşuyor."

На безрыбье и рак — рыба	Yoklukta bulduğun en iyi şey	Yoklukta en azından eldekiyle yetinmek.	«Конечно, не айфон, но и этот телефон сойдёт — на безрыбье и рак — рыба.»	"Tabii ki iPhone değil, ama bu telefon da iş görür — balıksız yerde yengeç de balıktır." Bu ifade, istenilen en iyi şey olmasa da mevcut durumun kabul edilebilir olduğunu anlatan bir deyimdir.
Котлеты отдельно, мухи отдельно	"Köfteler bir yana, sinekler bir yana"	Konuları karıştırmamak gerekir	В обсуждении проекта мы решили, что котлеты отдельно, мухи отдельно — сначала рассмотрим основные задачи, а потом уже детали.	Proje tartışmasında, "Köfteler ayrı, sinekler ayrı" dedik — önce ana konuları ele alalım, sonra detaylara geçeriz.

2.7. Demotivatorlar ve deyimlerin işlevsel dönüşümü

Dijital ortamda deyimlerin en belirgin işlevsel dönüşüm biçimlerinden biri, demotivator olarak adlandırılan görsel-metin içerikleridir. Bu içerikler genellikle:

1. Altında ironi veya mizah barındıran kısa ifadeler içeren sabit görsellerden oluşur.
2. Deyim veya atasözü gibi sabit söz kalıplarını temel alır.
3. Bu ifadeleri yeniden kurgulayarak parodi, toplumsal eleştiri veya alaycı söylemler üretir.

Demotivatorlar, deyimlerin yalnızca eğlence amaçlı kullanımını yaygınlaştırmakla kalmaz; aynı zamanda "mizah yoluyla eleştirinin dijitalleşmiş biçimini de temsil eder" (Dobrova, 2022, s. 238). Bu tespit, deyimlerin dijital bağlamda sabit söz öbekleri olmaktan çıkarak, dilsel yaratıcılıkla toplumsal eleştiriye buluşturan dinamik araçlar olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda demotivatorlar, deyimlere yaratıcı, eğlence odaklı ve eleştirel bir boyut kazandırır; toplumsal gözlem ve ironiye dayalı anlam üretimini görünür kılar. Böylece geleneksel dil yapılarına ait sabit ifadeler, dijital iletişim ortamlarında yeniden işlevlendirilerek hem bireysel ifade özgürlüğünü destekleyen hem de kültürel eleştiriye zemin hazırlayan üretken bir söylem alanına dönüşmektedir.

Aşağıda sunulan örnekler, deyimlerin demotivator formunda dijital kültür içerisinde çok katmanlı ve bağlamsal anlamlar kazandığını somut biçimde ortaya koymaktadır:

- «Пчёлы против мёда» (Bal aleyhine arılar): Özellikle bürokratik kurumların kendi ilkeleriyle çelişen uygulamalarını eleştirmek amacıyla kullanılır. Arı ve bal görselleriyle birlikte sunulduğunda, deyim görsel destek sayesinde ironik bir eleştiriye derinleşir.
- «Зелёные человечки» (Yeşil adamcıklar): Kimliksiz ve üniformasız askerleri tanımlamak için kullanılır. Özellikle askerî müdahalelerin sansürlendiği bağlamlarda dolaşıma girer. Görsel manipülasyonlarla desteklenen ifade, deymi hem hicivsel hem de politik bir araca dönüştürür.
- «Духовные скрепы» (Manevî bağlar): Devletin ideolojik söylemine yönelik eleştirilerde kullanılır. Sosyal medyada abartılı ve ironik görsellerle birlikte paylaşılarak halk üzerindeki kontrol mekanizmalarının sembolü hâline getirilir.

Bu örnekler, deyimlerin dijital iletişimde yalnızca sabit anlam taşıyan ifadeler olmaktan çıkarak, çok katmanlı

kültürel eleştiriler üretebilen esnek yapılara dönüştüğünü göstermektedir. Demotivatorlar aracılığıyla deyimler, görsel kodlarla birleşerek daha geniş bir alımlayıcı kitlesine ulaşmakta ve dijital çağın ironi, mizah ile eleştiri repertuarına dâhil olmaktadır.

Sonuç olarak, demotivatorlar deyimlerin dijital çağda çok katmanlı ve dinamik kültürel eleştiri araçlarına dönüşmesini mümkün kılmaktadır. Görsel ve metin bileşimleri, sosyal gözlem, ironi ve mizahı etkin biçimde bir araya getirerek geniş kitlelerle etkili iletişim zemini oluşturur. Bu dönüşüm, dilin dijital ortamlarda ne denli yaratıcı ve işlevsel biçimlere evrildiğinin somut göstergesidir. Dolayısıyla, demotivatorlar çağdaş iletişim pratiklerinde dilsel ifadelerin çok boyutlu anlam üretimindeki önemini ortaya koyar. Gelecekte dijital platformlardaki bu tür dilsel ve görsel etkileşimlerin daha kapsamlı incelenmesi, internet kültürünün zengin yapısını anlamamızda kritik rol oynayacaktır.

2.8. Çeviri açısından notlar

Bu deyimlerin başka dillere aktarımı esnasında, görsel ve kültürel bağlam dikkate alınmadığında anlam kaybı yaşanabilir. Özellikle ironik ya da eleştirel alt metinlerin korunması için, çevirmenlerin uygun adaptasyon stratejileri geliştirmesi gerekir. Örneğin, deyimın anlamını ve sosyal işlevini karşılayan yerel deyimler veya açıklayıcı dipnotlar kullanılabilir.

3. Rusça Deyim-Memelerin Türkçeye Aktarımında Kültürel ve İdeolojik Engeller

Makalenin temel odağı olan çeviri süreci, deyim-meme türündeki bu yapıların Türkçeye aktarımı sırasında karşılaşılan kültürel, dilsel ve ideolojik sorunları açıkça ortaya koyar. Dijital deyimlerin çevirisi, klasik anlamda kelime karşılıklarıyla yapılamayacak kadar karmaşık ve çok katmanlıdır.

Tablo 24: Kültürel Kodların Uyumsuzluğu

Rusça Deyim	Kültürel Anlam / Bağlam	Türkçe Doğrudan Çeviri	Çeviri Sorunu	Önerilen Türkçe Çeviri	Açıklama
хруст французской булки	Sovyet sonrası Rus elitizmine yönelik ironik eleştiri	Fransız ekmeği çığırması	Doğrudan çeviri anlamsız ve etkisiz	Beyaz Türk nostaljisi / Elit romantizmi	Elitizmeye yönelik nostaljik ve hafif eleştirel bir göndermeyi yakalayan kültürel uyarlama
вежливые люди	Ukrayna'daki Rus askerlerine yönelik ironi ve alay	Nazik adamlar	Bağlam dışı, anlamsız	Güler yüzlü işgalciler / Kibar işgal	Orijinal ifadenin taşıdığı ironik ve politik altmetni koruyarak hedef dilde anlamlı hâle getirme
зелёные человечки	Kimliksiz, üniformasız askerleri tanımlayan mecazi ifade	Yeşil adamcıklar	Sadece betimleyici, bağlamdan kopuk	Maskeli askerler / Gizli askerler	Siyasi ve askerî bağlamı yansıtan daha işlevsel bir yerelleştirme
духовные скрепы	Devletin ideolojik söylemini ve sosyal kontrolü eleştiren ifade	Manevi bağlar	Anlamsal belirsizlik, bağlamdan kopuk. İroni kaybolursa, anlam yanıltıcı ve tek taraflı olur	Manevi zincirler / İdeolojik bağlar	İronik ve eleştirel tonu koruyan, hedef kültüre uyarlanmış ifade

3.1. Dijital dil ve slenglerin çeviri sürecine etkisi

Dijital çağın getirdiği iletişim biçimleri, yalnızca yeni ifade olanakları değil, aynı zamanda dil sistemine doğrudan etki eden dönüşüm süreçleri de yaratmaktadır. Bu dönüşümün en belirgin örneklerinden biri, gençlik ve bilgisayar slenginin modern dil yapıları üzerindeki etkisidir. Rus dilbilimci ve araştırmacı Lyudmila Maleyeva'ya göre, "bu tür sleng birimleri yalnızca geçici moda ifadeleri değil, aynı zamanda dilin yapısal sisteminde kalıcı izler bırakan önemli öğelerdir" (2011, s. 19). Söz konusu ifadeler, internet dili aracılığıyla hızla yayılmakta ve yazılı-sözlü ayrımı bulanıklaştıran bir ara dil formu oluşturmaktadır. Bu bağlamda, dijital ortamlarda ortaya çıkan slengler, edebî dilin statik yapısına karşı dinamik bir zemin sunmaktadır.

Gençlik slenginin bu türden çok katmanlı yapısı, çeviri sürecinde yeni yaklaşımların benimsenmesini gerektirmektedir. Tatyana Marinina ve Dilara İbraimova, gençlerin kullandığı argo ve sleng ifadelerin "leksik-semantik düzeyde oldukça esnek olduğunu, hatta bağlama göre farklı anlamlar kazanabildiğini vurgulamaktadır" (2020, s. 359). Bu durum, sabit anlamlara dayalı geleneksel çeviri stratejilerini yetersiz kılmakta; bunun yerine yorumlayıcı, kültürel farkındalığa dayalı ve yaratıcı tekniklerin kullanımını zorunlu hâle getirmektedir. Özellikle sosyal medya içeriklerinde veya demotivatorlarda sıkça rastlanan bu tür sözcüklerin başka dillere aktarımında, yalnızca anlam değil, aynı zamanda dilsel oyun, parodi, ironi ve absürtlük gibi söylemsel katmanların da hedef dile uygun biçimde aktarılması önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, sleng ifadelerine yönelik çeviri girişimlerinde, hedef dilde benzer işlevi görebilecek alternatiflerin yaratılması çevirmenin yaratıcı sorumluluğuna dönüşmektedir. Dolayısıyla gençlik slengi ve dijital argo, çağdaş çeviri çalışmalarında hem uygulamalı hem de kuramsal düzeyde dikkate alınması gereken çok katmanlı yapılardır.

Dijital çağın getirdiği iletişim biçimleri, yalnızca yeni ifade olanakları yaratmakla kalmaz, aynı zamanda dilin yapısal ve işlevsel dönüşümüne de yol açar. Özellikle gençlik ve bilgisayar kültüründe ortaya çıkan slengler, dilin anlam dünyasında yeni katmanlar oluşturur. Bu bağlamda, geymer slenginin ödünçlemelerle zenginleşen semantik ve işlevsel yapısı önemlidir (2024, s.337). Böylece dijital kültürün dili, yazılı ve sözlü arasındaki sınırları bulanıklaştırırken yeni dilsel biçimlerin de doğuşuna zemin hazırlar.

Sonuç

Bu çalışmada incelenen deyim-meme yapıları, dijital iletişimin dinamik unsurları olmanın ötesinde, kültürlerarası çevrilebilirliğin sınırlarını zorlayan karmaşık metin türleri olarak ortaya çıkmaktadır. Çok katmanlı anlam yapıları, görsel-sözel kodlar, ironi ve parodi gibi oyun temelli stratejiler içeren bu dijital söylemler, çeviri sürecinde geleneksel yaklaşımları aşan yaratıcı ve kültürel açıdan duyarlı bir bakışı zorunlu kılar. Bu bağlamda çevirmenin rolü, salt sözcük aktarımıyla sınırlı kalmayıp, kültürel deneyimleri, ideolojik çağrışımları, toplumsal eleştirileri ve dijital mizahın özgün anlatım biçimlerini hedef dile taşımayı da kapsamaktadır. Örnek olarak, Rusça demotivatorda "Без труда не выловишь и рыбку из пруда" deyiminin parodik deformasyonu, çevirmenin sadece anlamı değil, aynı zamanda metnin ironik mizahını da hedef dile taşıması gerektiğini göstermektedir.

Dijital kültürün etkisiyle, geleneksel olarak sabit yapılar içinde ele alınan deyimler biçimsel ve işlevsel dönüşüme uğramaktadır. Demotivatorlar, memeler ve sosyal medya yorumları gibi görsel-işitsel içeriklerde, deyimler anlam taşıyan kalıplar olmaktan çıkarak; eleştirel, mizahi ve kültürel kodlarla örülü dinamik dilsel araçlara dönüşmektedir. Bu dönüşüm, deyimlerin dijital söylemdeki işlevlerini çeşitlendirirken, çeviri süreçlerine çok katmanlı bir okuma, yorumlama ve yeniden üretim boyutu eklemektedir. Örneğin, Türkçe sosyal medya memesinde yer alan "Derdini markaya anlat" ifadesi, kültürel bağlamda ironik bir eleştiri içerir ve çevirmen tarafından bu özgün mizah anlayışı dikkate alınarak aktarılmalıdır. Özellikle demotivatorlar gibi metin türleri, deyimlerin "ludik" (oyunsal) işlevlerini ve toplumsal eleştiri potansiyellerini öne çıkarmakta; sabit yapı sınırlarını esneterek metinlerarasılık, görsel mizah ve kültürlerarası göndermeler yoluyla yeni anlam

katmanları üretmektedir. Bu tür içeriklerin, özellikle Türkçe gibi bir hedef dile aktarımı, yalnızca sözcük düzeyinde değil, kültürel bağlamların, mizah anlayışlarının ve toplumsal kodların yeniden inşasını gerektirir. Dolayısıyla çevirmenin, yaratıcı ve hedef kültürün söylem kodlarına duyarlı bir yaklaşım benimsemesi hayati önem taşır. Bu bağlamda, Rusça Халаява'nın Türkçedeki "bedavacılık" ifadesiyle kültürel uyum içinde karşılanması, çeviri sürecindeki dengeyi örneklemektedir. Dijital söylemin sunduğu yaratıcı ve dinamik ifade biçimleri, deyimlerin yapısal ve anlamsal dönüşümünü hızlandırarak onları çeviri sürecinin merkezine yerleştirmektedir.

Geleneksel deyimler dijital ortamlarda yeniden üretilmekte, anlam kaymalarına uğramakta ve çoğu zaman hedef dilde birebir karşılığı olmayan yeni deyimsel yapılar ortaya çıkmaktadır. Bu durum, deyimlerin yanı sıra çeviri etkinliğinin doğasının da dijital söylemle birlikte dönüşmekte olduğunun göstergesidir. Mesela, Türkçedeki "kib" kısaltmasının Rusçada ЦИК ile pragmatik olarak eşleştirilmesi, dijital iletişimde ortaya çıkan yeni deyimsel yapılar için yaratıcı uyarlamaların gerekliliğine işaret eder. Bu bağlamda çalışmada analiz edilen argo, kısaltma ve deyim birimlerinin çevirisinde başvurulabilecek stratejiler arasında eşdeğerle çeviri, benzer ifadeyle çeviri, doğrudan çeviri, biçimsel-dilsel dönüşüm ve örtmece (öfemistik) çeviri yer alır. Bu stratejiler, kaynak metindeki anlamsal ve kültürel derinliğin hedef dile aktarımında çevirmene kritik araçlar sunar. Özellikle hedef dilde, kaynak dildeki mizahi veya argo ifadelerle doğrudan karşılık bulunamadığında, bağlam odaklı ve kültürel uyumluluğu gözeten alternatif çözümler üretmek elzemdir. Örneğin, analiz edilen Rusça "Перать" fiilinin Türkçede "kayıt atmak" argo uyarlamasıyla karşılanması, bağlam duyarlılığının önemini ortaya koymaktadır. Günümüzde bu konuya odaklanmanın önemi, dijital ortamın çeviriyi teknik bir aktarım sürecinden çıkarıp kültürlerarası bir yorum alanına dönüştürmesinden kaynaklanır.

Sosyal medyada, haber portallarında, forumlarda ve görsel-mizahi içeriklerde karşılaşılan deyimsel yapılar, toplumların güncel zihniyetini, kültürel değerlerini ve ideolojik tutumlarını yansıtan önemli göstergelerdir. Bu tür içeriklerin doğru ve etkili çevirisi, yalnızca dil becerisi değil, aynı zamanda kültürel sezgi, bağlamsal farkındalık ve yaratıcı dilsel yetkinlik gerektirir. Örnek olarak, Rusçadaki dijital mizahın özgün yapısının Türkçeye aktarımı, hem dilsel hem de kültürel unsurların birlikte değerlendirilmesini zorunlu kılar. Bu çerçevede çevirmen, dijital çağın söylemsel ihtiyaçlarını karşılayan kültürlerarası bir aracı konumuna gelir. Söz konusu çeviri eylemi, bireyler arası anlam alışverişini kolaylaştırmanın yanı sıra, farklı kültürel topluluklar arasında mizahın, eleştirinin ve dijital anlatının paylaşılmasına da katkıda bulunur. Dolayısıyla dijital deyimlerin ve argonun çevirisi, günümüz çeviri çalışmalarında yalnızca pratik değil, aynı zamanda kuramsal bir öncelik hâlini almıştır. Bu duruma iyi bir örnek, Rusça internet jargonunun Türkçe gençlik diline uyarlanmasıdır. Bununla birlikte, dijital kültürün dinamik yapısı yalnızca mevcut deyim ve argoların dönüşümünü değil, yeni sözcüklerin ortaya çıkışını ve diller arası kelime transferlerini de beraberinde getirmektedir. Bu süreç, diller arası etkileşimi artırmakta, Rusçadan Türkçeye veya Türkçeden Rusçaya geçen internet tabanlı terimler, genç kuşaklar arasında hızla yayılıp yerleşmektedir. Örneğin, Rusça "Лайк" teriminin Türkçede "like" şeklinde kullanımı, dijital kültürün dil üzerindeki etkisini göstermektedir. Bu tür dilsel geçişler, bir yandan hedef dile esneklik ve ifade zenginliği kazandırırken, öte yandan dilin özgün yapısını tehdit edebilecek aşırı yabancılaşma eğilimlerini de gündeme getirebilir. Özellikle sosyal medyada yaygın olan melez söylemler (örneğin, Türkçeye geçmiş Rusça veya İngilizce kökenli argo sözcükler), iletişimde pratiklik sağlasa da, uzun vadede dilin yerli ifade olanaklarının geri plana itilmesine neden olabilir. Bu noktada, "like", "kib" gibi yabancı kökenli terimlerin aşırı kullanımı, yerli ifade zenginliğinin azalması riskini beraberinde getirmektedir. Bu nedenle çevirmen, yalnızca çeviri stratejileriyle değil, dilin sürdürülebilirliği açısından da sorumluluk üstlenmek durumundadır.

Yabancı dilden geçen sözcüklerin nasıl ve ne ölçüde çevrileceği, salt anlamsal bir tercih değil, aynı zamanda kültürel ve sosyodilbilimsel bir karardır. Dolayısıyla dijital söylemin ürettiği yeni kelimeler ve deyimsel yapılar, anlamlarının yanı sıra hedef kültürde yaratacağı etki de göz önünde bulundurularak çevrilmeli ve yeniden değerlendirilmelidir. Örneğin, Rusçadan Türkçeye geçen bazı argoların, yerli kültürel kodlarla

uyumlu biçimde uyarlanması önemlidir.

Sonuç olarak, deyimlerin dijital ortamda -özellikle Rusça mizahi söylemlerde ve demotivator gibi mecralarda- kazandığı bu çok yönlü işlevler, çeviri sürecine hem dilsel hem de kültürel düzeyde yeni sorumluluklar yüklemektedir. Bu bağlamda deyimler, yalnızca korunması gereken dil unsurları değil, aynı zamanda dijital çağın kültürlerarası anlatı stratejilerinin temel bileşenleri hâline gelmiştir. Dolayısıyla deyim çevirisi, dijital kültürün içerik üretim pratikleriyle bütünleşmiş bir şekilde ele alınmalı ve bu çerçevede değerlendirilmelidir. Özetle, analiz edilen dijital deyim ve meme örnekleri, çeviri alanında yaratıcı, esnek ve kültürel açıdan duyarlı yaklaşımların zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Baker, M. (2018). *In other words: A coursebook on translation*. Routledge.
- Beliçenko, E. D. (2024). *Osobennosti semantiki i funktsionirovaniya zaimstvovaniy v slenge geymerov*. Şkatovskiye çteniya.
- Bergelson, M. B. (2002). Yazıkoviye aspektı virtual'noy kommunikatsii (Linguistic aspects of virtual communication). *Vestnik MGU, Linguistics and Intercultural Communication*, (1), 3–15.
- Beregovskaya E.M. (1996). Molodyojny sleng: formirovaniye i funktsionirovaniye. *Voprosı yazıkoznaniya*, (3), 32-41.
- Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.
- Crystal, D. (2011). *Internet Linguistics: A Student Guide*. Routledge.
- Dobrova, M. S. (2020). Tak govoryat v russkom Internet: slovar' [This is how they speak in the Russian Internet: dictionary]. Palacký University Publishing. <https://digilib.phil.muni.cz/sites/default/files/pdf/145049.pdf>
- Dobrova, M. S. (2022). Realizatsiya funktsiy frazeologičeskikh yedinits v diskursivnom prostranstve russkoyazıçnogo interneta. *Rusistika*, 20(2), 233–246. <https://doi.org/10.22363/2618-8163-2022-20-2-233-246>.
- Ivanov, L. Y. (2000). Yazık interneta: Zametki lingvista. Slovar' i kul'tura russkoy reçi. Moskva. <http://www.honestnet.ru/chistyy-yazyk/yazyk-interneta-zametki-lingvista.html>
- Kovalskaya L. G. (2003). *Kompyuterno-mediynaya kommunikatsiya v sovremennom mire: lingvističeskij aspekt*. Yazık. Etnos. Soznaniye, Maykop.
- Krongauz, M. A. (2012). Memı v Internet: Opıt dekonstruksii. *Nauka i jizn'*, (11). <https://www.nkj.ru/archive/articles/21327/>
- Lukyanova I.V. (2023). Russkiy yazık v epohu tsifrovoy transformatsii: problemı i perspektivı. I.V. Lukyanova. *Vestnik nauki*, 4(61), 198-209.

- Maleyeva, D. A. (2011). Rol' molodyojnogo i komp'yuternogo slenga v sisteme yazıka. *Vestnik VolGU*, 9(9), 19–21.
- Marinina, A. S., & Ibraimova, V. M. (2020). Leksiko-semantiçeskiye osobennosti molodyojnogo slenga. *Forum molodih uçonih*, 12(52), 358–361.
- Otdel DO IB BGU. (2015, Ekim 7). Kratkiy slovar kompyutornogo slenga [Short dictionary of computer slang]. <https://cdesbmt.blogspot.com/2015/10/blog-post.html>
- Scott, E. F. (1982, Eylül 19). Carnegie Mellon University mesaj panosu, <https://www.cmu.edu/125/stories/emoticon.html>
- Shifman, L. (2014). *Memes in digital culture*. MIT Press.

Notlar:

* Bu makalede kullanılan bazı deyim ve argo ifadeler, Rusça dijital söylemde yaygın olarak kullanılan örneklerden alınmıştır. Bu ifadeler, sosyal medya, forum ve blog ortamlarında gelişen sözlü-yazılı iletişim biçimlerini analiz etmek amacıyla seçilmiştir.

* Aşağıdaki çevrimiçi kaynaklardan elde edilen deyim ve örnekler, akademik çözümleme amacıyla değerlendirilmiştir:

LiveJournal kullanıcı içeriği: <https://xommep.livejournal.com/182987.html?mode=reply>

Banki.ru forum: <https://www.banki.ru/forum/>